

LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Mendoza 2280
Avellaneda, Bs. Aires
1951. I. 10
IV M. Nr. 38

ISPANIJOS MISLĖ

Jungtinėms Tautoms panaikinus "diplomatinę blokadą" Ispanijos atžvilgiu, valstybės viena po kitos siūnia savo ambasadorius į Madridą. Nežiūrint to, Franco neseniai pareiškė, kad Anglija turinti gražinti Gibraltarą Ispanijai. Šitas Franco reikalavimas buvo pareikštas beveik tuo pačiu me-

tu, kai Egiptas pareikalavo anglus išvežti savo kariuomenę iš strateginės Suez kanalo zonos. Tai reiškia, kad Franco kažką "užuodžia" ir duoda suprasti, kad šiuo metu jis gali būti ne tik reikalingas, bet ir pavojingas. Manoma, kad Ispanijos diktatorius, būdamas karo ir politikos profesionalas, esąs išiti-

kinęs, jog vakarų sąjungininkai nėra pasiruošę atlaikyti visuotinį sovietų puolimą ir todėl trečiojo karo atveju galės likti neutralūs. Jis taip pat neabejoja, kad nė jo turimoji vieno milijono vyrų armija, apginkluota pasenusiais ginklais, negalėsianti sulaukyti bolševikų antplūdžio prie Pirinėjų kalnų.

Gražioji Lietuva: senas malūnas prie tvenkinio.

IVYKIAI IR IŠVADOS

Kalėdų Dovana Trumanai

Prieš pat Kalėdas buvo baigtas Jungtinių Tautų kariuomenės pasitraukimas iš siaurės Korėjos rytinio prietilčio Hungnam — Hamhug. Karo laivai ir lėktuvai permetė į Pusan — Taegu sritį 105.000 kariuomenės, 100.000 pabėgėlių 17.500 autovežimiu ir 350.000 tonų municijos. Šitas tvarkingas pasitraukimas, puolant keliolikai komunistų divizijų, yra laimėjimas, kurį prez. H. Trumanas pavadino geriausia Mac Arthuro dovana Kalėdoms.

Tuo pačiu metu aštuonji amerikiečių armija visiška pasitraukė iš siaurinės Korėjos teritorijos ir užėmė liniją į pietus nuo 38 paralelės. Gynybai sustiprinti į Korėją buvo atgabenta ugniasvaizdžių "Churchill'io tankų", pa-

Didžioji Kinų Ofensyva

Per Naujuosius metus jungtinės kinų ir siaurės korėjiečių kariuomenės pradėjo seniai lauktą visuotinį puolimą. Jau pirmąją dieną į mūšį buvo mesta apie 300.000 karių visu 220 km frontu. Už puoliančiųjų nugaros sutelkta dar bent tris kartus didesnė komunistų armija. Jungtinių Tautų taktika yra — trauktis pamažu į pietus. Kasdien bent du kart stūpsnė komunistai pralaužia aliančių linijas, ir šie visu frontu pasitraukia bent po keliolika kilometrų atgal. Nežiūrint šalčių ir dažnai nepalankaus oro, amerikiečių aviacija be pasigailėjimo naikina komunistų tiekimo kelius ir puola jų kariuomenės bei municijos telkinius. Amerikiečių lėktuvams vis dažniau tenka susikauti su sovietų naikintuvais, tačiau bolševikų aviacija tuo tarpu karo veiksmams didesnės reikšmės neturi.

Šį numerį baigiant, komunistai jau buvo užėmę Seul, Inchon, Kimpo, Suwon. Dideli mūšiai vyksta prie Wonju, esančio Korėjos viduryje, 90 km. į pietų rytus nuo Seulo.

Šalčio, ligų ir bado kankinami, 10 milijonų korėjiečių visais keliais bėga nuo artėjančio komunistų antplūdžio į pietus. Kartu su jais traukiasi ir Jungt. Tautų kariuomenė, pakeliami naikindama viską, kas galėtų būti naudinga komunistams Spėjama, kad Mac Arthuro planas būsias trauktis iki buvusių Tae-

čių greičiausių sprausminių naikintuvų "F 86 Sabre", kurie turi užpakalin atmetus sparnus ir lekia virš 1000 km į valandą. Manoma, kad ir naujasis ginklas, vadinamas "tankų siaubas" jau yra Korėjoje. Šitas pėstininkams skirtas ginklas yra pritaistas prieš džiupų ir pramušus bet kokius plieno šarvus.

Gruodžio 22 d. kinai galutinai atmetė Jungtinių Tautų reikalavimą sustabdyti karo veiksmus Korėjoje ir prieš pat Naujuosius Metus baigė telkti didžiulės karo pajėgas prie 38 paralelės. Jungtinėms Amerikos Valstybėms pradėjus vykdyti netiesioginę ekonominę komunistinės Kinijos blokadą, Pekino vyriausybė konfiskavo JAV turtą Kinijoje, siekiantį apie 200 milijonų dolerių.

Jungtinės Amerikos Valstybės Ginkluojasi Pilnu Tempu

Keip jau žinome, gruodžio 16 d. prez. H. Trumanas paskelbė apsiausties stovį visame krašte. Netrukus po to, gruodžio 20 d. Senatas priėmė įstatymo projektą, kuriuo paskiriama 20.197.062.939 dolerių papildomajai kariuomenės mobilizacijai, kuri netrukus turinti pasiekti iki 3.500.000 vyrų. Tokiu būdu per viene-

Vakarų Vokietija Kviečiama Ginkluotis

Gruodžio 18 d. Briusely susirinkę 12 Atlanto Paktui priklausančių valstybių užsienio reikalų ministrai nutarė nedelsiant organizuoti vakarų Europos kariuomenę, kuriai vadovauti pakviestas gen. Dwight Eisenhoweris. Į šią kariuomenę nutarta pakviesti ir vakarų Vokietiją. Jos daliniai sudaryti maždaug penktadalį Eisenhowerio kariuomenės, turėsiančios apie 55 — 60 divizijų, kas sudarytų maždaug milijoną vyrų. Tuo reikalu amerikiečių, anglų ir prancūzų okupacinė vadovybė tuojau

Nesitikima, kad amerikiečiai greitai pradėtų bombarduoti Mandžiūrijos ir Kinijos pramonės centrus, nes bijoma, kad tada neišvengtų Sovietų Sąjunga. Prancūzų žvalgyba turinti žinių, kad praėjusių metų lapkričio 15 d. buvusi pasirašyta karo sutartis tarp Sov. Sąjungos ir Kinijos. Jeigu amerikiečiai imtų bombarduoti Mandžiūrijos pramonę, sovietai automatiškai ateitų į pagalbą su 8 ar 9 rusų divizijomis, 3 mongolų divizijomis ir 3 japonų divizijomis, sudarytomis iš buvusių karo belaisvių. Šiuo metu prie Korėjos sienos esą sutelkta 350 sovietų ir apie 300 kinų lėktuvų. Amerikiečių puolimo atveju sovietai dar pridėtų kinams bent 100 modernių sprausminių naikintuvų, kuriems aptarnauti jau dabar esą ruošiami 1.000 kinų pilotų ir 2.000 parašūtininkų.

Šito akivaizdoje Naujųjų metų išvakarėse nacionalistų vadas Formozos saloje gen. Ciangkaisėkas paskelbė visuotinę mobilizaciją, o Jungtinės Amerikos Valstybės sovietams davė suprasti, kad jos manančios palikti savo karo pajėgas Japonijoje neribotą laiką ir po to, kai bus pasirašyta taikos sutartis su Japonija. Ispūdziai sustiprinti. New Yorko gubernatorių Thomas Dewey sausio 2 d. pasakė smarkią kalbą, kurioje reikalauja nedelsiant paskelbti visuotinę Jungt. Amerikos Valstybių mobilizaciją.

rius metus Jungt. A. Valstybės ginkluovinėsi paskyrė iš viso jau 42.000.000 dolerių. Įsakyma tuojau pradėti didžiuliu slėptuvių statybą, palaipsniui vykdoma vyrų mobilizacija ir modernios sprausminių naikintuvų eskadrilės dieną naktį saugoja didžiulius krašto pramonės centrus.

pradėjo pasitarimus su vakarų Vokietijos vyriausybe. Už sutikimą ginkluotis aliantai vokiečiams žada panaikinti karo stovį ir suteikti beveik visišką nepriklausomybę. Suprantama, kad sovietai mėgins visomis priemonėmis sukliudyti vakarų Vokietijos apginklavimą. Gerai žinodami rytų vakarų vokiečių norą susijungti į vieną valstybę, sovietai pakurstė rytų Vokietijos kanclerį Grotewohl, oficialiai pasiūlyti vakarų Vokietijos kancleriui Adenaueriui sujungti rytų ir va-

MIELAS SKAITYTOJAU,

Naujuosius metus pradėdant, įprasta atsigrįžti į nueitą kelią ir pakelti akis į ateitį.

"LAIKO" praeitis yra trumpa, bet reikšminga. Jis yra vienišelis lietuvių laikraštis, kurio kiekvienas numeris turi vis kitą garbės leidėją. Mažose kolonijose laikraščiai iš vieny prenumeratų išsilaikyti yra neįmanoma. Garbės leidėjai apgina laikraštį ne tik nuo skolų, bet ir nuo tarnavimo privačiam biznui, iš kurio jam tektų gyventi.

Leidėjų ir rėmėjų pavardės yra skelbiamos. Kas juos pažįsta, tas žino, kad jų išitikinimai yra įvairūs. Tačiau visi jie yra sąmoningi lietuviai patriotai.

Toks stengiasi būti ir "LAIKAS". Jis nekirsina vieny lietuvių prieš kitus. Katalikų — tos didžiosios mūsų tautos daugumos, jis nevadina sektantais ir nemano, kad pasivadinti laisvamaniu reiškia didelį nuopelną lietuvių. Žmogaus vertę sudaro ne jo vardas, bet darbai.

Visos kolonijos leidžiamas, apie visus teisingai informuodamas ir dėl Lietuvos laisvės kovodamas, "LAIKAS" yra kiekvieno nuožirdaus lietuvių draugas. Kad taip yra, rodo spartus jo prenumeratorių augimas ir gausi visų parama.

Tačiau tai dar nereikia, kad "LAIKAS" jau yra vispusiškai tobulas. Jis gali būti dar idomesnis, naudingesnis, dažnesnis. Tačiau jo pažanga ir toliau priklausys nuo skaitytojų paramos. Kas nedelsdamas atnaujina savo prenumeratą, tas palaiko laikraštį jo aukštumoje. Kas suranda naują skaitytoją, tas prisideda prie jo pažangos.

Mielas Skaitytojau, Tu pats esi "LAIKO" ateitis ir jo likimo kalvis. "LAIKAS" pasitiki Tavimi.

karų Vokietiją į vieną valstybę su sostine Berlyne. Jeigu Adenaueris nesutinka — jis nustatys prieš save visus vokiečius, ir ko gero komunistų valdoma rytų Vokietija galėtų pradėti civilinį "Vokietijos suvienijimo" karą, panašų į Korėjos. Jeigu gi sutiks — bus sukliudytas vakarų Vokietijos apginklavimas. Po ilgo, mėnesį užtrukusio dėsimo,

Grotewohl trečiu kartu užklaustas, K. Adenaueris pagaliau atsako, kad jis sutinkas kalbėtis dėl Vokietijos suvienijimo, tačiau su sąlyga, kad pirma rytų Vokietijai būtų gražinta balsavimo laisvė ir garantuotos kitos demokratinės piliečių teisės, be kurių būtų neįmanomas bet koks bendras vokiečių darbas.

Stalino Taikos Premija

Šiuo metu Rusija turi apie 4 milijonus kariuomenės, kurios dalis — apie 500.000 — yra laikoma satelitinėse valstybėse: Lenkijoje 10 divizijų, Vengrijoje 10, Rumunijoje 10, Bulgarijoje 5 ir rytų Vokietijoje 10 divizijų. Prie šios kariuomenės dar reikia priskaičiuoti apie vienas milijonas pačių satelitų kariuomenės, kuriai dažniausiai vadovauja sovietų karininkai. (Lenkijoje sovietų maršalas K. Rokossovsky, Čekoslovakijoje rusų kilmės gen. J. Prohaska, Bulgarijoje rusas gen. Pančevski ir t. t.). Lenkija turi 25 divizijas, Čekoslovakija 15, Vengrija 10, Rumunija 20, Bulgarija 15, Albanija 4 ar 5 ir rytų Vokietija — 60.000 vadovamų "pavojaus dalinių".

Norėdami nuslėpti savo agresyvius tikslus ir užklupti vakarų pasaulį ko mažiausiai pasiruošęs, sovietai nuolat ruošia "taikos kongresus", kuriuose reikalauja nusiginkluoti ir ypačiai sunaikinti atominės bombas, kurių jie daugiausiai bijo. Kad jų "taikingieji" norai dar labiau būtų įtikinami, Kalėdų naktį

sovietai paskelbė pasauliui, kad Aukščiausiasis Sovietas įsteigė tarptautinę Stalino taikos premiją, kurios tikslas esąs "stiprinti taiką tautų tarpe". Šito akivaizdoje — koks neišmanėlis dar galėtų abejoti sovietiška taikos meile?

Deja, vakarai turi daug pagrindo abejoti, nes sovietai visuomet kalba viena, o daro kita. Kelia nerimo sausio 2 d. sovietų atmetas vakariečių pasiūlymas sušaukti 4 didžiųjų konferenciją VI-SIEMS šaltojo karo klausimams tarp rytų ir vakarų išspręsti. Sovietai sutinka tartis, bet ne visais klausimais, o tik vienu vakarų Vokietijos nuginklavimo klausimu. Aišku, kad tokiame sovietų nusistatymui nerūpi taika, bet tik vien vakarų Europos susilpninimas. Labai abejotinos vertės atrodo ir komunistinės Kinijos "sutikimas" derėtis dėl Korėjos karo pailauby. Tas jų "sutikimas" buvo praneštas sausio 3 d., kai komunistų armijos prasiveržė į Korėjos apleistą sostinę Seul. Laikas deryboms nėra patogus, kai vienas vejasi, o kitas bėga.

Vakarai Ruošiasi

Jugoslavija 1951 metams ginklavimosi reikalams paskyrė rekordinę sumą — 29.100.000.000 dinarų. Jungt. Amerikos Valstybės suteikė 30.000.000 dolerių paskolą 32 Tito divizijoms maistui pirkti. Tuo pačiu metu Jugoslavija nutarė baigti karo stovį su Vokietija ir pradėti pasitarimus su Graikija ir Italija draugiškėmis santykiams atnaujinti.

Prancūzija taip pat priėmė rekordinį karo biudžetą virš 300 milijardų frankų šiemis 1951 metams. Europos gynybos ir ypačiai Indokinijos karo reikalais Francūzijos premjeras R. Pleven dar šį mėnesį ruošiasi skristi į Washingtoną. Atsivėželdama į tai, kad Kinija sutelkė 450.000 armiją prie Prancūzų Indokinijos ir ruošiasi eiti komunistų vadovaujamiems sukiliams į pagalbą, Parizius skubiai suteikė Indokinijai nepriklausomybės sutartis pasirašyta gruodžio 28 d. Manoma, kad šis faktas laimės indokinių simpatijas prancūzų reiamam Bao Dai prieš komunistų sukilielį vadą Ho Či Minh.

Londone sausio 4 d. prasidėjo Britų Imperijos užsienio reikalų ministrų konferencija bendros gynybos ir politikos klausimams aptarti.

Washingtono kovo 26 d. šaukiama visu 21 Amerikos valstybių užsienio reikalų ministrų konferencija šito žemyno gynybos klausimams apsvarstyti.

Europos ir Azijos draugingoms tautoms apginkluoti pereinai metais Jungt. Amerikos Valstybės įteikė 725.000 tonų įvairių ginklų kovai su komunizmu sustiprinti. Šiame skaičiuje yra 1.600 tankų, 750 artilerijos pabūklų, 8.000 autovežimiu, 500 lėktuvų, 50 įvairaus dydžio karo laivų ir ištisi milijonai įvairių šaudmenų bei smulkių ginklų.

Kaip įspėjimas ir pagrasinimas visiems Jungt. Amerikos Valstybių užjūrio draugams užmiršti tarpusavio nesutarimus, mesti trumparegiškas derybas ir nedelsiant pasinaudoti JAV pagalba

bendrajam frontui prieš komunizmą sustiprinti, gruodžio 22 d. buvusis JAV prezidentas Hooveris per radiją pasakė kalbą, reikalaujančią palikti tarp savęs nesutariančius užjūrio aliantus jų pačių likimui ir rūpintis tik savo krašto gynyba. Ši kalba ypačiai buvo taikoma Prancūzijai ir Vakarų Vokietijai, kurios savo siaurus nacionalinius reikalus bando statyti aukščiau už visos vakarų Europos ateitį.

Panašiai tenka aiškintis ir senatoriaus R. Taft'o kalbą, pasakytą sausio 6 d.

Atominiai Laivai

Nors Jungtinėse Amerikos Valstybėse jau yra bandoma pagaminti pirmąjį povandeninį laivą, varomą atomo energija, tačiau nesitikima, kad greitu laiku ši energijos rūšis galėtų būti panaudota laivams varyti. Šiuo metu pasaulyje yra 31.000 prekinųjų laivų, kurių bendras tonazas siekia 84 mil. 600.000 tonų (1939 m. buvo 30.000 laivų, kurių bendras tonazas siekė 68.500.000 tonų). Šie laivai yra varomi daugiausia nafta varomais motorais, bet paskutiniu laiku vis daugiau įeina į madą garo turbinos. Šiuo metu Anglijoje ir Šveicarijoje eina bandymai pritaikinti laivams dujų turbinas.

MED. GYD. AUGUSTINAS LAUCIS

priima ligonius Dr. Mosquera kabinete:
pirmadieniais, antradieniais, šeštadieniais 8—12 val.
trečiadieniais, ketvirtadieniais 13—15 val.
Chirurgija ir vidaus ligos
L. ALEM 66 - Lomas de Zamora
T. E. 243-0176

ARGENTINOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ORGANIZAVIMAS SPARČIAI VYKSTA

Viso laisvojo pasaulio lietuviai jungiasi į lietuviškas bendruomenes. Atskirų kraštų lietuvių bendruomenės sudaro viso Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Kiekvienam lietuviui turi būti aišku, koks tai svarbus reikalas. Kiekvienas lietuvis gerai žino, kad tik organizuotomis jėgomis ir organizuotu darbu galima išlaikyti lietuvių tautinį susipratimą ir tautinę lietuvių kultūrą išsivijoje.

Tą gerai suprastami. Argentinos lietuviai taip pat neatsilieka šiame lietuviško bendro darbo bare. Visuomenės susirinkime išrinktas laikinas Organizacinis Komitetas iš įvairių visuomenės sluoksnių ir įvairių srovių visuomenės veikėjų (pirmininkas I. Padvalskis, pirmininko pavaduotojai K. Norkus ir A. Kuprevičius, sekretoriai L. Sruoga ir D. Gruodis, išdininkas kun. P. Garšva ir nariai inž. J. Ramanauskas, G. Burdulis ir P. Gilvydis). Organizacinis Komitetas jau baigia paruošti Arg. Liet. Bendruomenės įstatus, svarstyt, kaip geriau susikirstyti lietuvių išsivijoje Argentinoje apylinkėms, padėti apylinkėms greičiau susiorganizuoti ir išsirinkti apylinkių organus — valdybas ir kontrolės komisijas. Kai tik Argentinos Lietuvių Bendruomenės apylinkės susiorganizuos, tuojau bus renkama Bendruomenės Taryba ir Vysiausioji Valdyba. Todėl Argentinos Lietuvių bendruomenės organizavimo užbaigimui labai svarbu, kad galimai greičiau būtų sudarytos bendruomenės apylinkės ir išrinktos jų valdybos.

Tuo besirūpindamas laikinas Organizacinis Komitetas kviečia visoje Argentinoje gyvenančius lietuvius prisidėti prie greito ir sėkmingo apylinkių sutvarkymo. Šį darbą atlikti Laik. Organ. Komitetui turi padėti visi geros valios lietuviai.

Argentinos Lietuvių Bendruomenės apylinkės turi būti sudarytos visose vietose, kur gyvena lietuviai. Dešimtis lietuvių, suėjusių 18 metų amžiaus, jau gali sudaryti apylinkę, išsirinkti valdybą ir sužinoti su L. Org. Komitetu. Juo daugiau bus apylinkių, juo daugiau lietuvių įsijungs į organizuotą lietuvių bendruomenę ir juo daugiau tautiečių galės aktyviai dalyvauti bendrame lietuviškame veikime.

Spartesniai apylinkių sudarymui reikalinga, kad vietose veiklesni lietuviai, geriau žinomi vietinei lietuviškai kolonijai, sudarytų apylinkių organizacinius komitetus iš 3-jų ar daugiau asmenų. Apylinkių organizaciniai komitetai turėtų sukviesti vietinės apylinkės lietuvius į susirinkimą ar sueigą ir išsirinkti valdybą ir revizijos komisiją. Norinčius šio darbo imtis ir jį pravesti savo apylinkėse lietuvius Organizacinis Komitetas prašo su juo susižinoti asmeniškai arba laiškais K-to pirmininko arba jo pavaduotojų adresais. Esant reikalui, Org. K-tas tuojaus duos reikiamą paaiškinimą.

Tad Argentinos Lietuvių Bendruomenės Organizacinis Komitetas kviečia visose Argentinos vietose gyvenančius lietuvius į talką kuogreičiausiai suorganizuoti lietuvišką bendruomenę.

PIRMOJI VANDENILIO BOMBA JAU BAIGIAMA

Sausio 3 d. pasirodė garsaus mokslo komentatoriaus William L. Laurence knyga "Pragaro bomba", kurioje autorius teigia, kad pirmoji vandenilio bomba jau baigiama ir bus išmėginta veikiausiai dar šį pavasarį ar vasaros pradžioje — apie birželio mėnesį. Pirmoji vandenilio bomba bus sprogdinama Eniwetoko atole (žiedinėje koralų saloje, esančioje Ramiajame vandenyne, kur bandomos JAV atominės bombos).

Autorius teigia, kad Sovietų Sąjunga per metus negalinti pagaminti daugiau kaip 6 atomines bombas ir kad ji 1952 m. vidury turėsianti daugiausia 18 atominių bombų. Sovietai taip pat stengiasi pasigaminti ir vandenilio bombą, tačiau šiame dalyke jie esą bent 5 metais atsilikę nuo Jungtinių Amerikos Valstybių, kurių plutono fabrikai jau 5 metai kaip veikia, tuo tarpu gi sovietai tik neseniai įsigijo plutono fabriką, galintį gaminti ir tritijų (sunkųjų

vandenilį), kuris pirmoj eilėj yra reikalingas vandenilio bombai.

Pirmoji vandenilio bomba, kuri bus išmėginta Eniwetoko atole, nebus labai stipri. Mat vandenilio bomba gali būti pagaminta bet kokio stiprumo, o bandymams neapsimoka naikinti didelių kiekių taip brangaus elemento. Vandenilio bomba gali būti pagaminta 1.000 ir daugiau kartų stipresnė už dabartines atomines bombas.

Anot Alberto Einšteino, vandenilio bomba gali būti taip pagaminta, kad jos radioaktyvūs spinduliai gali užnuodyti orą. Atitinkamo dydžio nuodingoji vandenilio bomba gali išnaikinti gyvybę visoje žemėje. Vienos vandenilio bombos pakanka sunaikinti ištisai armijai. Šitas baisusis ginklas iš pagrindų pakeis karo strategiją ir bet koks miestų bombardavimas pasidarys tiek pat pasenęs dalykas, kaip apkasai šio antrojo pasaulinio karo metu.

Kas žinotina Steigiant Prekybos Ar Pramonės Įmonę

Rašo DR. ROMAN CIECHANOW

Daugelis neseniai atvykusių imigrantų klaidingai mano apie galimybes žiame krašte įsikurti nuosavą prekybą namą ar žiaip įmonę. Argentina turi laisvą sistemą, priešingą daugeliui Europos kraštų, kur kartais reikia gauti ne tik "teisę dirbti", bet taip pat dažnai net profesinio pasirušimo pripažinimą ar net kai kur priklausomumą atitinkamam sindikatui. Kraštuose už geležinės uždangos visais atvejais reikia gauti "leidimą užsiimti atlyginamuoju darbu". Argentinoje užsiimimas gamyba, prekyba ir rankdarbiais yra laisvas.

Rankdarbiai nėra visai suvaržyti jokias potvarkiais. Tačiau tas viskas nereikia, kad žmogus, kuris nori steigti kokią įmonę, neturi jokių pareigų.

Kalbant praktiškai, žmogus, kuris steigia prekybą namą, fabriką ar dirbtuvę, turi gauti leidimą, pateisiantį vietos tinkamumą (habilitación del local). Savivaldybė (municipalidad) turi žinoti, kad darbo vieta nesudaro pavojaus sveikatai ir saugumui. Tas liečia visas viešas darbo vietas. Daugeliu atvejų prašymo padavimas vietos tinkamumo patikrinimui jau yra pakankamas pagrindas pradėti dirbti. Tai yra norma, liečianti prekybą vietą.

Antroji pareiga įmonę įregistruoti pensijų įstaigoje (Caja de Jubilación). Šitas įregistravimas yra reikalingas ne tik tada, kai įmonė turi tarnautojų ar darbininkų, bet dažnai ir pats savininkas, nors vienas dirba, turi mokėti nustatytas mokesčius (aportes jubilatorias).

Šitie yra du pagrindiniai įpareigojimai. Tačiau yra ir daugiau, kurie priklauso jau nuo specialių gamybos ir prekybos šakų. Pvz. reikalinga užsiregistruoti prekybą ir pramonės ministerijoje kai kurioms žaliavoms gauti; kitais atvejais reikia užsiregistruoti importo ir eksporto įstaigoje, įsiregistruoti mokesčiams už nebutinų (lujo) prekių pardavimą pelną, bet tai visa turi jau specialų charakterį. Prekybininkui ar pramonininkui reikalinga įsiregistruoti prekybą įstaigoje ir iš ten gauti vadinamą "Prekybininko pažymėjimą" (Matricula de Comerciante). Šis pažymėjimas nėra taip reikalingas, kad be jo nebūtų galima išsiversti, bet jis duoda kai kurių palengvinimų, kaip pvz. gaisro atveju, pasirašant sutartis su skolininkais, imant iš banko paskola. Kartu jis yra ir tapatybės įrodymo dokumentas. Jį išimti patariama kiekvienam prekybininkui ir pramonininkui.

MINISTRO PADĖKA

Montevideo, 1950 m. spalio 13 d. Jo Malonei

Gerbiamam Ponui
Pranui Ramanauskui,
Buenos Airese.
Malonus Tautietis,

Knygos "Diez años de martirio" pasirodymo proga, man ypač malonu pasveikinti Tamstą, kaip šios knygos leidėją. Tokie leidiniai išpary kalba turi didelės reikšmės mūsų idėjinėje kovoje su baisiuoju Lietuvos ir viso civilizuoto pasaulio priešiu bolševizmu ir yra moralinė parama didvyriškiems partizanams, tėvynėje ir visiems laisvės kovotojams laisvame pasaulyje.

As sveikinu Tamstą taip patriotiškai parėmusį mūsų laisvės kovą ir linkiu, kad greitai visi galėtume džiaugtis brangios tėvynės išvadavimu.

Su aukšta pagarba.

Dr. K. GRAUZINIS,
Lietuvos Ministras

KĄ VEIKIA EISENHOWERIS?

Vyriausias Atlanto kariuomenės vadas gen. D. Eisenhoweris, baigęs savo pasitarimus su Trumanu, Achesonu ir kitais JAV politikos ir karo specialistais, sausio 6 d. išskrido į Paryžių. Astorijos viešbutyje, esančiame Triumfo arkos kaimynystėje, jis organizuoja savo generalinį štabą, kurį netrukus numato perkelti į pastovesnę vietą: Versalį, Fontainebleau ar Strazburgą. Pirmasis jo rūpestis yra aplankyti Atlanto pakutį priklausančių 12 valstybių sostines ir vietoje susipažinti su jų gynybos planais. Sausio pabaigoje vėl skris į Washingtoną, iš kur vasario pradžioje galutinai grįš į Europą milijoninės Atlanto kariuomenės organizuoti.

PLB ORGANIZACIJOS EIGA

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) organizavimo darbas pasitūmė į gana toli. Didžiojoje valstybėje jau yra laikinieji Organizaciniai Komitetai (LOK), jų tarpe Argentinoje ir Urugvajuje. Tikimasi, kad pamažu ir gera valia bus nugalėtos visos tarpusavio nepasitikėjimo kliūtys ir netrukus visi kraštai turės išrinktas kraštų tarybas. LOKų dar neturi Brazilija ir Jungt. Amerikos Valstybės. Tačiau ir pastarajame krašte PLB reikalai labai pagerėjo. Kai tik jie bus išspręsti, bus sukurtas PLB Vyriausiasis Organizacinis Komitetas, kurio pareiga bus suaukšti Pasaulio Lietuvių Seimą. Seimas bus galima suaukšti tik tada, kai visur bus išrinktos kraštų tarybos ir sudarytos valdybos.

— Latvijos respublikos šventės — lapkričio 18 d. — proga Vliko ir Vykdamosios Tarybos pirmininkas M. Krupa-vičius pasikeitė sveikinimais su Latvijos Seimo vicepirmininku, pagal Latvijos konstituciją tremtyje einančiu Respublikos prezidento pareigas, J. E. vyskupu J. Rancanu.

— Tremtinių emigracija iš vakarų Vokeitijos pastaruojų metu bemaž sustojo, nes trūksta laivų.

BRAZAITIS BONNOJE

Gruodžio 12 d. į Bonną (Vakarų Vokietijos sostinę) išvyko Užsienių Reikalų Tarybos Valdytojas prof. J. Brazaitis, Dr. P. Karvelis ir prof. Kaminskas. Numatyta susitikti su Vokietijos kancleriu K. Adenaueriu, kuriam bus įteiktas Vliko paruoštas specialus memorandumas iškilias opiusius Lietuvos tautos reikalus.

ELTA ĮGALIOTA PRANEŠTI:

1) Kad lietuvių vadovaujantieji sluoksniai, iš spaudos patyrę, kad į lenkų gen. Anderso sudarinėjamas karių sąrašus ešą kviečiami ir lietuviai kariai, laiko šios rūšies verbavimą lietuvių tautos interesams nenaudingą.

2) Dėl gaunamų pasiteiravimų, ar spaudos žinia apie tariamą lietuvių karininkų grupės iniciatyvą lietuvių ginkluotų pajėgų reikalui atitinka tiesą ir ar tai daroma VLIKui pritarus, kad tuo klausimu nei pritarimo nei pavidimo kam nors JV ar Kanadoj VLIKas neturėjo reikalo duoti; jis turi savo tam reikalui organus ir kada reikės, jie ims iniciatyvas.

LIETUVOJE

PAVERGTOJE LIETUVOJE

SURUSINO MAZOSIOS LIETUVOS VIETOVARDŽIUS

Beveik visi rytinės Rytprūsijų (Mažosios Lietuvos) vietovardžiai yra lietuviški. Tai nepatiko Hitleriui, kuris savu laiku buvo išleidęs policijos potvarkį, pakeičiantį lietuviškuosius Rytprūsijų vietovardžius vokiškais. Potsdamo susitarimu lietuviškoji Rytprūsijų dalis besąlygiškai buvo atiduota sovietams administruoti. Iškelę senuosius Rytprūsijų gyventojus lietuvius ir vokiečius, rusai pasirūpino surusinti ir lietuviškuosius vietovardžius. Štai keletas pavyzdžių, paimtų iš Sovietų zonos Pašto ir Telegrafo Komisijos leidinio:

Beržkalniai — Ozersk, Eitkūnai — Čkalov, Gilija — Svoboda, Gumbinė — Gussev, Isrutė — Černjachovsk, Karaliaučius — Kaliningrad, Labgava — Poliesk, Laukininkai — Gurjevsk, Ragainė — Neman, Rasytė — Riubatši, Tilžė — Sovjesk, Eglėkalnis — Tebark ir t. t.

KOKIOS KNYGOS ISEINA DABAR

LIETUVOJE

Šiuo metu Lietuvoje leidžiamos įvairios propagandinės knygos ir brošiūros, kurios išverčiamos iš rusų kalbos. Taip pat verčiami žymesnieji bolševikų rašytojai. Originalių vertimų veikalų beveik nepasirodo. Tremtinių rašytojų raštai naikinami, iš likusiųjų reikalaujama, kad jie savo anksčiau išleistus veikalus subolševikintų, o nauuosius paskirtų grynai bolševikų propagandai. Bolševikinami ir žymiųjų klasikų raštai, jų tarpe Maironis, Kudirka ir kt. Panaikinus kūrybos laisvę, panaikinta ir nuosirdi, originali kūryba.

ZEMĖS ŪKIS EINA PRIE

KATASTROFOS

"Tiesa" skundžiasi, kad daugelyje kolūkių tik trečdalis derliaus sumta į klijimus, kiti supuvę pradalgėse. Kolūkių gyvuliai, artėjant žiemai, neturi tvartų ir palieję slankioja nutriusiose ganyklose, žiaip taip gindamiesi nuo bado. Šia proga "Tiesa" nepamiršta nurodyti bolševikų atrastą tiesą, kad "tik gerai šeriamos karvės duodančios daug pieno", kurio taip reikia partijai ir vyriausybei.

VISTOS DABAR DEDA PO

2 KIAUSINIUS Į DIENĄ

"Tarybinio Balso" korespondentas J. Sveikackas rašo, kad Kirovo vardo kolūkis, esąs Joniškio rajone, turėdamas 390 vištų, kasdien pristato valstybei po 650 — 750 kiaušinių. Tokių stachanoviškių vištų, kurios deda po du kiaušinius į dieną tikrai nerasime buržuaziniuose kraštuose...

ARTIMIAUSIA MOKYKLA

UZ 7 KILOMETRU

Bolševikai labai giriasi, pristeigę kur kas daugiau mokyklų, negu nepriklausomoje Lietuvoje jų buvo. "Tiesa" Nr. 255 praneša: "Degučiuose nėra pradinės mokyklos ir artimiausia pradinė mokykla yra Ž. Kalvarijoje, kuri yra apie 6 — 7 kilometrų nuo Degučių". Kiek tokių Degučių dabar Lietuvoje, "Tiesa" nutyli.

● Šiemet ypatingai didelis DP stovyklų kilnojimas Vokietijoje. Kai kurios stovyklos jau ne mažiau kaip 10 kartų yra keltos iš vietos į vietą. Oficialiai tarta aiškinama kareivinių reikalingumu padidintiems okupacinės kariuomenės kontingentams.

● Gruodžio 23 d. automobilio katastrofą žuvo Jungtinių Amerikos Valstybių 8-sios armijos vadas Korėjoje gen. Walton Walker. Jo vieton buvo paskirtas gen. leit. Matthew Ridgway.

● Gruodžio 21 d. staiga mirė Berlyno kardinolas Conrad von Preysing, gimęs 1880. VIII. 30.

● Per Kalėdas, grįždami sunkvežimiu iš izraelitų kolonijos Julio Levi, kur buvo nuvykę iš Buenos Aires savaitgalio praleisti, susidūrė su traukiniu ir žuvo 9 izraelitai. Likusieji 6 sunkiai sužeisti. Nelaimė įvyko pusiaukelyje tarp Lujan ir Bs. Aires.

● Gruodžio 30 d. prie Mar del Plata nukrito argentiniškas lėktuvas. 17 žuvo, vienintelė 8 metų mergaitė išliko gyva.

● Buvęs J. A. Valstybių ambasadorius Argentinoje St. Griffis paskirtas toms pačioms pareigoms į Ispaniją.

ISEIKVOJO 100.000

Utenos rajone iš atkeltų aziatų ir vietinių invalidų buvo sudaryta kooperatinė gamybos artelė "Frontininkas", kuriai vadovavo rusai. Lietuvos komunistų laikraštis "Tiesa" 1950. XI. 1 apie ją taip rašo:

"Ištyrus buvo nustatyta, kad artelės darbuotojų grupė: artelės pirmininkas Koršunovas, vyr. buhalteris K. Bileišis, buhalteris V. Svidinskas, gamybos vedėjas V. Jolkinas, tiekimo agentas A. Gro-movas ir kiti sistemingai grobstė artelės lėšas, klastojo dokumentus bei kitaip piktnaudžiavo savo tarybine padėtimi ir savo veiksmais padarė artelėi nuostolių daugiau kaip 100.000 rublių sumai".

Panašių išsivokimų yra pilna rusų vadovaujamoji Lietuvos administracija.

LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

Vilniaus universiteto lietuvių kalbos katedros vedėjas prof. Juozas Balčikonis Kaune išleisto brošiūroje "Mokslininkų Žodis" rašo, jog po karo suredaguotas išėjo iš spaudos didžiojo lietuvių kalbos žodyno II tomas, apimantis rades nuo C ligi F. Tai 1831 pusl. knyga. Medžiaga buvo pradėta rinkti prof. Būgo dar prieš pirmąjį pasaulinį karą. Žodžių rinko patys instituto bendradarbiai ir talkininkai. Per metus surinkta 30,270 žodžių. III tomas apims rades G ligi J. Žodymas iš viso turės 14 tomų. Žodyno redakcijoje talkininkauja instituto bendradarbiai: Vosyliūtė, Kučinskaitė, Dilys, Cirtautas, Grigas, Urbas, Lyberis, Untulis ir kt.

Redaguojamas Lietuvos vietovardžių žodynas. Greta vietovardžių tiriami ir lietuviškieji asmenvardžiai. Vilniaus universiteto kalbos katedroje su prof. Balčikoniu dirba docentai Kruopas, Senkus, dėstytojai: Samušiūnaitė, Zukauskaitė, Micianienė ir Dovydaitis.

"BANDITŲ" NAIKINIMO ORDINAS!

AP agentūros pranešimu, Sovietų Sąjungoje yra nukaltas naujas ordinas, kuris bus skiriamas už narsumą kovoje su Sovietų Sąjungoje siaučiančiais "banditais".

Ši Maskvos radijo praneštoji žinia yra ryškiausias liudininkas sovietų pavergtųjų tautų laisvės kovos aštrumo ir apimtųjų.

UZ AUDIMĄ NAMUOSE METAI KALĖJIMO

"Tiesa" Nr. 244 praneša, kad prokuratūros pareidymu, Kauno miesto Stalino rajono III liaudies teismas "už trikotažo dirbinių gaminimą savo bute be patento nuteisė pagal BK 99 str. 1 metams laisvės atėmimo, konfiskuojant visą turtą Veroniką Sudvilaitę ir eilę kitų asmenų. Kartu pažymima: "Respublikos prokuratūra davė nurodymą visiems prokuratūros organams sustiprinti kovą prieš privatišką ir spekuliacinę veiklą".

Vilnas ir visus Lietuvos pagamintus tekstilės gaminius išvežant į Sovietų Sąjungą, iš turėtų rūbų yra telię tik skarmalai. Kadangi skarmalai yra neatskiriama "sovietinio rajono" dalis, todėl kiekvienas, kuris bando sava iniciatyva nuo skarmalų nusikratyti — nusimezgia kojines ar išsuaudžia sijoną — yra "taikos" reikalo sabotažininkas. Juo ilgiau tu skarmalais dėvėsi, juo daugiau sustiprinsi karo pramonę, nes tik šiam "taikingam" tikslui buvo nusavinta Lietuvos žemė, prekyba, pramonė ir Lietuvos žmogus.

LIETUVOS BAŽNYČIA

Vatikano Radijo biuletenis, kurio žinios skelbiamos 25 įvairiom kalbom, prieš keletą dienų pakartojo trumpą skelbimą apie Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Šumindama, kad iš 12 Lietuvos vyskupų 4 yra ištremti į Rusiją, 3 mirę karo metu ir vienas žuvis be pėdsakų, 4 gyvena tremtyje Vakaruose. Visos keturios seniau buvusios kunigų seminarijos yra uždarytos. Iš 1646 buvusių kunigų šiuo laiku pasilikę tik apie 400, kurių veikimas yra visiškai suvaržytas.

"AMERIKOS BALSAS" APIE LIETUVĄ

Šiuo metu "Amerikos Balsas" rusų kalba pradėjo patiekti vis daugiau žinių apie dabartinį gyvenimą Lietuvoje ir mūsų gyventojų nuostolius paskutinės okupacijos metu. Malonu, kad mūsų tautos kančios randa platų atgarsį vietoje pasaulio opinijoje ir kad mūsų tautos kančios bei rūpesčiai paskleidžiami pasauliui.

Krupavičius apie Partijas ir Vliką

—Kaip vertinat, pirmininke, mūsų spaudos ir šiaip visuomenės priekaištus partijoms, kad jos esą per daug visur kišasi, kad jos nesutaria, net Lietuvos laisvinimo klausimais ginčijasi.

—Partijos yra tokios, kokia yra pati visuomenė. Partija yra visuomenės dalis. Jei partijos serga, tai jų nepagydysi pačios visuomenės nepagydes. Partijų žmonės nėra importuoti iš užsienių. Gal būt, kad tremtis partingumą sustiprino. Gal būt, kad partijos kartais peržengia savo veiklos natūraliąsias sienas. Partijų kritika — politika, valstybės tvarkymas, kova dėl politinės krašto laisvės ir tt. Bet jei kas sakytų: anoji, ve, partija yra tokia ir tokia, maniskė kas kita — angelas, tai pasirodytų tikrai partiškesnis už kitus. Be partijų nėra demokratinės tvarkos. Kur viena partija, ten ne demokratija, bet diktatūra. Verčiau tad partinės rungtynės demokratijoje, ne kaip vienpartinis diktatorinis viršis. Pasisakymas prieš partijas rodo tik arba politinį nesubrendimą, arba maskuotą totalizmą. „Nepartinis“ žmogus politikoj yra fikcija. Žinoma, praktinėj politikoj susiduriama ir su „nepartiniais“ žmonėmis. Šiuo metu mūsų partijos turėtų pasiekti Europos valstybių pavyzdžių. V. Europai atsidūrus pavojuje, valstybės jungiasi, tam aukodamos net savo suverenumą dalį. Ir mūsų partijoms dabar ne metas savo partines programas demonstruoti. Šiuo metu partijos „AS“ turėtų sutapti su bendroju lietuviškuoju „AS“. Bet šioj vietoj norėčiau pabrėžti, kad konsolidacija ne mažiau yra reikalinga ir mūsų „nepartinei visuomenei“, kuri kitais pagrindais gal ne mažiau susiskaldžius ir įsiaištrinus negu politinės partijos. Vardan Lietuvos ir ji turi į vienybės kelią patraukti.

Ar tikrai partijos nesuranda bendro žodžio? Būkim objektyvūs ir neperdėkim. Lietuvos laisvinimo srity partijos bendrą žodį suranda ir tuo pagrindu jos sugeba dirbti vienoj institucijoj — VLIKe. Tai yra ne tik mūsų partijų po-

litinio subrendimo liudijimas, bet ir Lietuvos laimė. Daugelis bolševikų pavergtųjų kraštų tokios vienybės nėra pasiekę. Kai kuri mūsų spauda ir kai kuri visuomenė dažnai partijų atžvilgiu yra neteisinga. Savo tulžį visuomenė kartais linkus išlieti ant partijų tik dėl to, kad nežino ant ko kito išlieti galėtų. Partija dažnam atleidimo ožys. Jai priimtama visa, kas kitur netelpa. Kad partijos siekia valdžios — natūralu, nes tokia jų prigimtis. Be valdžios, be parlamentinės daugumos partija savo programos neįvykdys. Programos įvykdymas partijos tikslas. Gal mes turime per daug partijų. Gal kai kurios be realaus pagrindo pačioj visuomenėj. Anglosaksų partinė sistema mums labai praverstų. Bet partijų kiekį išspręs tik išlaisvintoji Lietuva.

Dėl priekaišto, kad partijos siekia įtakingesnių vietų, tinka tas, kas pasakytas dėl partijų siekimo valdžios. Tai natūralu. Žinoma, tas siekimas neturi būt kenksmingas bendram reikalui. Pasigėrėdamas ir pasididžiudamas gali konstatuoti, kad tremty tokių Lietuvai kenksmingų užsimojimų nebuvė.

—VLIKas nusistatęs likt Europoj, arčiau Lietuvos, dėl kurios išlaisvinimo jis veda atkaklią kovą. Pastoviai su jokių kraštų VLIKas nėra susirišęs. Dabartinė VLIKO būstinė anaipol netuseitiki jam visų jo darbui reikalingų sąlygų. Čia jis lig šiol prisilaikė tik dėl to, kad jo išteklių labai kuklūs. Jis neturi užtenkamai lėšų reikalingiausiems Lietuvos laisvinimo darbam. Tad gaunama iš IRO parama DP titulu ir apskritai pigesnis pragyvenimas, nei kur kitur Europoje, daug lėmė VLIKO būstinės pasirinkimą. Bet IRO materialinei paramai atkritus ir Vokietijos pragyvenimo kainai artėjant prie kitų kraštų lygmenis, VLIKas orientuosis pagal reikala. Jis gali pasirinkti ir kitą kurią Europos valstybę, kuri jam teks asilio teisę ir veikimo laisvę.

Dr. J. PRUSKIS

ATOMINĖS BOMBOS PASLAPTYS

ATOMO IR DINAMITO BOMBA

Atominė bomba skiriasi nuo kitų, svarbiausia, trimis savybėmis:

1. Jos pajėgumas yra tūkstantį ar net daugiau kartų didesnis negu iki šiol žinomos stipriausios dinamito bombos.
2. Jai sprogstant žalia neįspasakytą karščiū ir šviesos, paskleidžiami labai kenksmingi, stipriai prasiskverbiantieji nematomai spinduliai.
3. Po atominės bombos sprogdimo palikusias medžiagas yra radioaktyvios, skleidžia spinduliuavimą, kuris yra žalingas gyviems organizmams.

ATOMAS — JELEKTRINTŲ DALELYČIŲ SPIECIUS

Galimybė sudaryti atominę bombą atsirado tada, kai mokslininkai susekė tikrąją atomo sudėtį. Anksčiau buvo manoma, kad atomas yra jau pati mažiausioji medžiagos dalelė, kurios nebegalima toliau besuskaldyti. Tačiau moksliniai tyrinėjimai parodė, kad atomai yra sudaryti iš branduoliu, kurie prikrauti teigiamosios elektros, ir elektronų, kurie prikrauti neigiamosios. Paprastai tų teigiamosios ir neigiamosios elektros nešėjų skaičius yra beveik lygus, tai ir pats atomas darosi elektros atžvilgiu neutralus. Tą pusiausvyrą atomas natūraliai stengiasi išlaikyti ir, jei kurių dalelyčių atsiranda atome daugiau, atomas jas išskiria, išmeta, iš ko ir atsiranda specialus spinduliavimas, radioaktyvumas.

Maželytes atomo daleles mokslininkai kitaip dar vadina neutronais ir protonais. Jie vieni kitus traukia, palaiko atomą nuo suirimo. Jeigu tačiau atomo pusiausvyrą suardoma, tai protonai, kurie yra prikrauti teigiamosios elektros, stumia kiti kiti ir tai su tuo didesne jėga, kuo daugiau jų yra.

URANIJUS IR PLUTONIUS

Praktiskiausi atominės energijos gavimui pasirodė esą atomai uranijaus 235 ir plutonijaus 239. Iš jų ir gaminamos atominės bombos.

Uranijaus 235 atomus išskaldant atsiranda taip didelė jėga, kad atominė energija paverstas uranijaus tam tikras kiekis duos 20,000,000 kartų didesnę jėgą, negu toks pat kiekis sprogdinamo dinamito.

Mokslininkai apskaičiuoja, kad atominis sprogdinimas vieno kilogramo uranijaus 235 duoda tiek energijos, kiek

duotų 20,000 tonų dinamito arba — kiek duotų 7,000 tonų anglių, arba kiek duoda energijos per vieną parą Hooverio užtvanka.

ZEMĖS DREBĖJIMAS LYGUS MILIJONUI ATOMINIŲ BOMBŲ

Nors ta jėga atrodo pasakiškai didelė, bet vis dėlto ji maža palyginus su gamtoje randamomis jėgomis. Pavyzdžiui, atominiu būdu sprogdintas kilogramas uranijaus 235 duotų tiek energijos, kiek būna saulės spinduliuose, per visą dieną krantinčiuose ir 3,5 kvadratinis kilometrus (350 hektarų) žemės. Stiprus žemės drebėjimas turi beveik tiek pat energijos, kiek milijonas aukščiausių suminėtu atominų bombų, kur išsprogdinama kilogramas uranijaus 235. Atominiu būdu sprogdamas uranijus ar plutonijus ne iš karto paleidžia visą energiją, kurios akimirksniu atsiranda tik apie 89 procentai jėgos, o vėliau — ir likusieji 11.

Atomai, veikdami kiti kiti sprogstą su nepaprastu greičiu.

NUOSTABIOSIOS LABORATORIJOS

Uraniumas 235 retai tėra randamas. Iš visų uranijaus rūšių, kokias tik randamos gamtoje, uranijus 235 tesudaro tik 0,7 procento. Todėl atomo specialistai uranijų 235 daugiausiai gauna išskirdami iš uranijaus 238. Gi plutonijus 239 iš viso gamtoje nerandamas. Jis pagaminamas atominės laboratorijose.

Kadangi tokiose laboratorijose yra stiprus spinduliavimas, pavojingas sveikatai, tai darbas atliekamas iš tolo, už storų sienų pasinaudojant specialiais įrankiais, kurie pavadoja žmogaus rankas.

LIETUVIŲ KALBA GRĮŽTA I MOKYKLAS

Tremtinių pastangos lietuviybės išlaikymo reikalui kai kur ima duoti vaisių. Taip „AMERIKA“ Nr. 43 korespondencijoje iš Clevelando praneša, kad vietos šv. Jurgio parapijos tėvų ir mokytojų delegacija kreipėsi į Clevelando vyskupo švietimo vadovą, prašydama įvesti lietuvių kalbos ir tikybės dėstyti lietuvių kalba tiems vaikams, kurių tėvai to pageidauja. Vyskupijoje konkrečiam delegacijos pateiktam planui gautas visiškas pritarimas. Konkrečiai jau aptariamose dėstyti įvedimo smulkesnės. Šioje akcijoje dalyvauja ir senieji Amerikos lietuviai.

Bombonešis, kainuojas 4.700.000 doleriu

Kiekvieną naktį užia sunkieji amerikiečių bombonešiai B-36, pakildami ir nusileisdami kariniam aerodrome Fort Worth, esančiame Texas valstijoje. Kiekvieną naktį šešių motorų sunkūs bombonešiai pakyla pakrauti balastu, atstojančių atominį bombų svorį.

Atsiplešusieji nuo žemės bombonešiai pirmiausia kyla į aukštumas, kol pasiekia 15.000 metrų aukštį. Pasiekę šį aukštį B-36 laikosi 55 lygiagrečių kurso, kuri 100 kilometrų nuotoliu yra nuo Maskvos. Po 15 valandų skridimo sunkieji lėktuvai pasiekia pietų smailę — Aleutus. Iš čia praneša į Ameriką ir po to pasuka pietų kryptimi. Sekančią dieną, po 30 valandų skridimo, cigaro formos lėktuvas, atlikęs mokomuosius uždavinius, nusileidžia Texas. Jis būva atlikęs 12.000 kilometrų kelią 15 kilometrų aukštyje. Su atominų bombų svoriui lygiu balastu šis oro milžinas atlieka kelią, kurį reikėtų atlikti norint pasiekti Maskvą; tos pačios klimatinės sąlygos, tas pats nuotolis. Taip apmokomi lakūnai X dienai, kurią gali tekti pasukti linkui Kremliaus.

Amerikiečiai karo žinovai teigia, kad tik atominė bomba ir bombonešis B-36 iki šiol Rusijai sulaukė nuo bandymo pradėti puolimą. B-36 yra vienintelis lėktuvas nūdieniam pasauliui, kuris be nusileidimo iš Amerikos gali pasiekti kiekvieną žemės rutulio vietą.

B-36 gamyba pasiekta po ilgu bandymų. Pirmiausia, jau Antrojo Karo metu, buvo sumanytas oro milžinas B-36. Jo gamybą paskatino buvusio karo metai, kada Anel'ion grėsė vokiečių invazija. Amerikiečiai ryžosi pagaminti tokį bombonešį, kuris 10 tonų bombų krovinį iš Amerikos galėtų pasiekti Europą ir, išmetęs krovinį, bet nusileidimo vėl sugrįžti į Ameriką.

Tik karui pasibaigus, būtent 1946 metais, buvo pagaminti pirmieji B-36 bombonešiai. Tai yra didžiausias ir komplikuočiausias karo lėktuvas. Vieno B-36 bombonešio pagaminimas atsieina 4 milijonus 700.000 doleriu. Už šią sumą būtų galima pagaminti 20 keturmotorinių „skraidančių tvirtovių“. Bombonešis B-36 yra 53 metrų ilgio, gi abu sparnai turi 70 metrų ilgį. Taigi savo sparnais B-36 uždengia futbolo aikštės skersmenį. Lėktuvo aukštis yra lygus trijų aukštų namui. Kiekvienas iš šešių motorų yra 3500 arklių jėgų galingumo. Lėktuvo greitis — 650—700 kilometrų per valandą.

JAU NEBĖRA PASLAPČIŲ!

Rašytojas George Orvellis savo gražiam ir gąsdinančios atėities romane, kuris pavadintas „1984“, pasakoja apie nepasitikinčios diktatorinės valdžios visur matančias mechanines „akis“ ir visą girdinčias „ausis“. Dabarties technika jau pajėgia sukurti toli matančias akis, kurios įsiskverbia į kiekvieną kambarį, o mikroskopiskai mažos „radio ausys“ jau dabar gali klausyti paslaptinių pasikalbėjimų. J. A. Valstybėse jau dabar yra net profesija, kurios tarnautojai sėdi už keliasdešimt kilometrų patogiam kabinete ir seka prekybos namo darbininkus bei tarnautojus. Jei tos ar dar labiau išstobulintos priemonės pakliūtų į tironiškos valstybės rankas, tai atskiro žmogaus kiekvienas žingsnis būtų valstybės kontroliuojamas, ir žmogus nustotų bet kokios laisvės.

J. A. Valstybėse teismams sunku spręsti bylas, kai liudininkas žino kaltinamojo slaptus pasikalbėjimus telefonu, specialiais aparatais įsijungęs į telefono laidus. Vyriausybės pareigūnai ir parlamento nariai skundžiasi, kad jie negali kalbėtis su savo draugais telefonu, nes jų pasikalbėjimai sekami jų priešų ir paskui skelbiamos žinios prieš juos. Pramoniškai ir prekybininkai išvysto kartais didelį „mikrofono špionažą“, norėdami sužinoti savo konkurentų gamybos ar pardavimo paslaptis.

Jau yra aparatai, kurie kaštuoja tik 4 dolerius 85 centus, su kuriais galima puikiai sekti pasikalbėjimą telefonu net už sienos. O įsijungti į aparatą, visiškai nepastebint pasikalbėjimo dalyviams, tai yra tik paprastas reikalas. Tie aparatai buvo naudojami pereinamo karo metu, norint iš belaisvių pasikalbėjimų sužinoti vieną kitą priešų karinę paslaptį. Yra televizijos aparatai, kurie pritaikomi vaiko kambariui, kad motina, dirbdama kitame kambarielyje, galėtų sekti kiekvieną vaiko pajudėjimą ir kiekvieną jo pageidavimą. Panašiais aparatais galima sekti iš tolo net sudėtingų mašinų veikimą. Pereinamo karo metu buvo sekami tam tikrais įtaisais priešų lėktuvų ar

Benzino, ruošdamasis žygiui, B-36 paima 95.000 litrų. Su šiuo degamosios medžiagos kiekiu mašina ore gali išbūti arti dvi paras. Pasikrovęs 5 tonas (5000 kg), bombų, lėktuvas gali pasiekti vietovę, esančią už 16000 kilometrų, ją subombarduoti ir grįžti į pakilimo aerodromą. Tačiau juo trumpesnis kelias, tuo didesnį bombų krovinį gali B-36 paimti, nes tuo atveju mažiau reikalinga degamosios medžiagos. Didžiausias krovinys, koki gali B-36 paimti, yra 42 tonos arba 42.000 kg. Tad šis oro milžinas vienu skridimu gali nugabenti bombų tiek, kiek nugabentų 30 „skraidančių tvirtovių“.

Bomboms pakrautį įtaisyti lizdai yra keturių normalių traukinio vagonų dydžio. Lėktuvas taip sukonstruotas, kad jis gali skristi nustojus veikti 3 motorams. Svarbiausia, kad B-36 gali pasiekti ir skristi stratosferinėse sąlygose. Lėktuve įrengtos dvi stratosferiniam skridimui kabinos. Jei šis oro milžinas užpultų priešų lėktuvai, jis greit gali pasislėpti aukštumoje, kokias paprasti lėktuvai negali pasiekti. Kai stratosferinio skridimo metu iškyla reikalas kuriam nors lėktuovo įgulos nariui iš vienos stratosferiniam skridimui įrengtos kabinos pasiekti kitą kabiną, jis pasiekia specialiai įrengtu vamzdžiu.

B-36 komendantu tegali būti tik lakūnas, kuris šia mašina išskraidęs mažiausiai 3000 valandų. Lėktuvas turi 600 įvairių įtaisų. Valanda laiko reikalinga lėktuvui pasirošti pakilti, kol patikrinami visi įtaisai.

Šio oro milžino priešai teigia, kad tai esąs milijonų dolerių išmetimas. Paskutiniu metu radaro priemonėmis ir 15 km aukštyje skridimas galimas sukontroliuoti. Vis dėlto tokiam aukštyje skrendęs lėktuvas radaro gali būti pajustas tik tuo atveju, kada jis bus apie 350 km nuotolyje. Kol priešų lėktuvai pakils B-36 gali pasiekti tikslą, numesti bombas ir nerti į aukštumas. Dar vieną B-36 turi pirmenybę: — praėjusis karas parodė, kad dideliam aukštyje naikintuvų oro karas neįmanomas. Taigi ir B-36 jie negalės stratosferiniame aukštyje persekioti.

Iki 1952 metų pavasario amerikiečiai turės 250 bombonešių B-36 tipo. Šiuo metu ruošiami statyti B-52 ir B-47 tipo bombonešiai, kurie bus dar didesni ir greitesni už dabartinį oro milžiną B-36.

(Tremtis)

LAISVAME PASAULYJE

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 17 ir 18 dd. New Yorke, Mac Alpin viešbutyje, įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT) suvažiavimas šio visu srovijų lietuvių sambūrio įsisteigimo dešimtmečiui paminėti (1940. X. 15). Suvažiavime dalyvavo apie 50 atstovų iš visų Amerikos lietuvių kolonijų. Suvažiavimą sveikino Vliko pirm. M. Krupavičius, Lietuvos ministras Vašingtono P. Žadeikis, gen. kons. J. Budrys, min. V. Sidzikauskas ir kt. Iš pranešimų paaikškėjo ALT nuopelnai Lietuvos laisvinimo darbe. Per dešimtį metų Lietuvos laisvinimo reikalams buvo surinkta 261,752 doleriai, išleista 234,556 doleriai. Daugiausia išleista informacijai ir Vliko paramai.

Antroji suvažiavimo diena buvo skirta Pasaulio Lietuvių Bendruomenei aptarti. Buvo nutarta Jungt. Amerikos Valstybių Bendruomenę organizuoti Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT) rūmose. Specialiai komisijai pavesta paruošti atitinkamą projektą iki 1951 vasario 16 d. Taip pat nutarta apsidėti specialiu mokečiu Lietuvos išlaisvinimo reikalams.

BRAZILIJOS „LIETUVIŠ“ APKALTINTAS SPIONAZŪ

Guodžio 29 d. Brazilijos saugumo policija suareštavo kažkokį Janes Prevernick, turintį 37 m. amžiaus ir save vadinantį lietuviu. Suimtas kaitinamas šūpinėjimu sovietų naudai. Jo pragaištingam darbiui vadovavę komunistų agentai. Pas suimtąjį rasta 7 valizos ir keletas dėžių įvairių dokumentų, kurių turinys dar neištirtas.

KIEK BERLYNE LIETUVIŲ

Anksčiau Berlyne buvo kiek daugiau lietuvių, ypačiai studentų. Šiuo metu tenai yra tik kokia 30 — 40 tikrų lietuvių, kurie save lietuviams laiko. Tačiau nemaža iš Mažosios Lietuvos ir Klaipėdos krašto lietuvių, kurie tačiau lietuviškai yra jau užmiršę, nuo seniau gyvena Berlyne ir tik lietuviška pavardė išduoda jų lietuvišką kilmę.

Nežiūrint to, Berlyno universitete dar ir dabar yra dėstoma lietuvių kalba. Ją studijuoja studentai filologai; nes lietuvių kalba labai padeda suprasti kalbų istoriją.

VLIKO MEMORANDUMAS RADO ATGARSĮ

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (Vliko) dokumentuotas memorandumas dėl sovietų vykdomo genocido (tautos naikinimo) rado platų atgarsį pasaulio visuomenėje. „AMERIKOS BALSAS“ („Voice of America“) savo pranešimuose rusų ir kitomis kalbomis nekartą atkartoją jo mintis ir patiekė išsamius davinius. Eilė įtakingų laikraščių, kaip „New York Herald Tribune“, „The New York Times“ ir kiti suglaustai paskelbė jo mintis, pažymėdami, kad jį įteikė Lietuvos ministras Vašingtono p. Žadeikis, kartu pareikšdamas tautos protestą.

ČILĖ IR BOLIVIJA UŽ PABALTIJO KRASTUS

Jungtinių Tautų pilnaities posėdyje Čilės delegacijos pirmininkas ambasadorius p. Herman Santa Cruz pasakė kalbą, kurioje aštriais žodžiais puolė Sovietų Sąjungą dėl jos vykdomos agresijos Korėjoje. Ambasadorius pareiškė, kad nesą davinų, jog toji agresija sustos. Kaip vieną didžiausių agresijos pavyzdžių jis nurodė Sov. Sąjungos padarytą didžiausią neteisę — Pabaltijos kraštų okupaciją.

Panašų pareiškimą pora dienų vėliau padarė ir Bolivijos atstovas Mr. Matienzo.

LIETUVA LAISVĖS PARADE NEW YORKE

„The Record American“ patiekė didžiulio Laisvės parado aprašymą su nuotraukomis iš suruoštų priešbolševikinių demonstracijų New Yorke, kuriose dalyvavo 30.000 amerikiečių, jų tarpe daug karo veteranų ir darbininkų bei valstybės vyrų. Nešamuose plakatuose buvo įrašytas ir Lietuvos vardas. Visur buvo pažymima, kad Lietuva yra viena pirmųjų Sov. Sąjungos aukų.

NAUJAS TALKININKAS KOVOJE SU BOLŠEVIZMU

Jungt. Amerikos Valstybėse įsikūrė Kriksčionių Demokratų Internacinalo (NEI) padalinys, kurį sudaro Čekoslovakijos, Vengrijos, Lietuvos, Lenkijos, Jugoslavijos bei Slovėnų krikšč. demokratų partijų atstovai, vadovaujami Dr. J. Kozl Horvath. Lietuvių atstovais yra prof. K. Pakštas ir Pr. Vainauskas.

KULTŪROS KRONIKA

● Vytautas Bielijus paruošė anglų kalba studiją apie tautinius šokius ("The Dance of Lithuania"). Daugiau kaip 50 lietuviškų šokių ir žaidimų įdomiai aprašyti ir iliustruoti Roberto Treonio. Knyga netrukus išeis iš spaudos.

● Tremtinys dailininkas Paulius Puzinas Los Angeles, Kalifornijoje, miesto parodoje laimėjo pirmąją premiją už paveikslą "Tremtinys". Už jo paveikslą kaip parodoje geriausia pasisakė didelė dauguma 3.800 balsų, surinktų iš parodos lankytojų tarpo.

● Čikagos Lietuvių Literatūros Dr. ja leidžia 303 psl. metraštį "Literatūra". Kažnuoju 2 dolerius. Gaunama: Literatūros Dr. ja, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill., USA.

● Lapkričio 30 d. New Yorke buvo uždaryta amerikiečių skulptoriaus William Zorach paroda. Jis yra gimęs Lietuvoje, Jurbarko. Viena jo statula yra New Yorko Radio City.

● Šiuo laiku New Yorke vaidina garsumo aktorius John Gielgud. Jis yra kilęs iš lietuvių Gelgaidų giminės. Jo protėviai prieš šimtą su viršum metų išvyko iš Lietuvos.

● Polyna Stoska sausio mėnesį dainuos Barcelonos festivaly, Ispanijoje, Wagnerio operų vyriausias roles.

● Henrikas Radauskas netrukus išleis savo poezijos knygą.

● Petras Babickas, kuris gyvena netoli Rio de Janeiro, yra parašęs kelionių knygą pavadinimą "Brazilija".

● Jurgis Jankus yra atidavęs spaudai romaną "Sešėliai".

● Pr. Gaidamavičiaus knyga "Išblok-

tasis žmogus" spausdinama Vokietijoje.

● Pradėtas spausdinti Al. Barono novelių rinkinys "Žvaigždės ir vėjai". Spausdinama Vokietijoje.

● Dr. Z. Ivinskis parašė ilgesnę studiją apie vyskupą Merkeli Giedraitį. Čia jis panaudojo ir naują medžiagą, kurią rado Romos archyvuose. Jo studija netrukus pradės spausdinti "Aiduose".

● Dr. A. Maceina, kuris gyvena Freiburge, vasaros metu parašė naują didelį veikalą — studiją apie Solovjovo antikristą. Knyga pavadinama "Niekšybės paslaptis" ir tarės maždaug 300 pusl. ar daugiau. Dr. Maceinos anksčiau parašyta "Jobo drama" jau spausdinama, o jo "Didysis Inkvizitorius" leidžiamas vokiečių kalba.

● Juozas Girnius neseniai baigė rašyti platų veikalą, nagrinėjantį vokie-

čių egzistencializmo filosofą Jaspersą.

● Kun. Dr. Kazimieras Matulaitis M. I. C., paskutiniu metu vadovavęs lietuviškai knygų leidyklai Chicagoje, lapkričio 15 d. išvyko į Romą, kur eina tarptautinės Marijonų Kolegijos dvasios vado pareigas.

● Pianistas A. Kuprevičius gruodžio 27 ir 28 dd. davė du piano koncertus Argentinos provincijos Misiones sostinėje Posadas. Tremtiniui inž. L. Stašaičiui tarpininkaujant, koncertą organizavo pati miesto vadovybė su vietos intelektualais. Kaip Buenos Aires, Montevideo, Kordobos, Mar del Platos teatruose, taip ir šioje šiaurinėje Argentinos provincijoje mūsų virtuozo koncertas sukėlė daug muzikinio entuziazmo ir davė progos prisiminti Lietuvą. Plačiau sek. nr.

1947 Metais Žemė Susidūrė Su Maža Žvaigžde

Mokinių būrelis 1947 m. vasario 12 d. rytą mokėsi Novopoprovkos miestelio Sibire mokykloje, į kurią pro langus skverbėsi palša žiemos saulės šviesa. Staiga akinanti šviesa kaip žaibas nušvietė dangų. Nusigandę mokiniai pradėjo bėgti iš mokyklos. Žiūrėdami į dangų, jie nieko kito nematė, kaip nepaprasto ilgio juoda juosta.

Kiti žmonių šimtai, kurie gyveno tame pačiame krašte ir tą rytą buvo lauke, matė erdvėje šviesų apskritimą, spindintį kaip saulę ir tokio dydžio, kaip mėnulio pilnatis. Jis greitai perbėgo dangaus skliautą pietų kryptim, atsiveikindamas kibirkščių lietus ir užpakaly savęs palikdamas šviesią judan-

čios spalvos juostą, kuri greitai darėsi juoda. Tie nepaprasti ženklai liko danguje daugelį valandų, o naktį švietė, kaip šiaurės pašvaistė.

Nepaprasto įvykio žinia greitai pasiekė Maskvos Mokslų Akademiją, kuri spėdama, kad kur nors didelis aerolitas nukrito į žemę, pasiuntė astronomų ir geologų komisiją reiškinio ištirti.

Uolėtuose Sikote - Alin kalnų pakraščiuose tyrinėtojai rado daugiau kaip 100 duobių, kurių daugelis buvo nuo 9 iki 12 metrų gylio ir 23 m. pločio. Jos buvo išbarstytos dviejų su puse kvadratinį km paviršiuje. Pakraščiuose uolos buvo nuskaitytos. Daugelis medžių buvo išvirtę, daugelis buvo žvaigždės forma sutrinti vidury duobės, kurių padarė aerolitas. Aiškiai buvo matyti, kad kai kurie buvo išrauti su šaknimis ir labai aukštai išmesti.

Aplinkui per daugelį kilometrų žemės paviršius buvo padengtas meteoru geležies atkalų. Kai kurie gabalai svėrė kelis šimtus kilogramų, o kiti mažai gabalėliai. Tyrinėtojai sako, kad tai, ką jie matė, buvo tikro "geležies lietaus" ženklai. Netoli tų mažų kraterių buvo likę medžių, bet geležies lietus jiems buvo visiškai nukirtęs šakas.

Vienam miške, esančiame už 80 km nuo tos vietos, tyrinėtojai kalbėjosi su medžių kirtėju, kuris laikė aerolito pradėjimą nepaprastu reiškiniu. Medžiai, sako tas kirtėjas, staiga pradėjo daryti antrą šėšėlį. Tas šėšėlis greitai keitė savo padėtį, tartum jis priklausytų nuo

"LAIKO" redakcijoje galima užsisakyti pasaulio lietuvių idomų iliustruotą laikraštį "LIETUVIŲ DIENAS", išeinančius Los Angeles, Š. Amerikoje. Kaina metams 3 doleriai.

VLADAS ŠLAITAS

IŠ BIENORAŠČIO

Pavasari,
kai žemę suima skausmai prieš gimdymą,
kai tūkstančiai
galvas pametusių lakštingalų tarp krūmų plyšta,
padaryk mane kurčią
ir pasakyk, kad jazminų procesijos praeitį nesustodamos
ties mano kambario langų pinučiais.

RELIKVIJOS

Nieko nespėjau pasiimti. Nė saujos
gimtiosios žemės.
Tik stiprų kvapą su savim išsinešiau
Aukštaičių juodžemio, kurs-kvepia
žolės šaknim,
sliškais.

Ir tuos saulėlydžius,
ir šitą ramų kryžių,
kai saulė leidžiasi žemaitkiemio bažnytkaimy.
Arba:
lig šiol ausyse skamba
kurklelio muzika.

Nieko nespėjau pasiimti. Nė vieno
mažyčio ryšulio.
Tik šitą kvapą, kai pavasaryje juodžemį
girti noragai su dangum sumaiso.
Ir šitą muziką, kai kiaurą naktį
mažam bažnytkaimy kurkleliais griaudžia.

labai greitai judančio šviesos kūno.

160 ar daugiau kilometrų nuo tos vietos žmonės pasakojo matę dienos metu nepaprastai spindintį žvaigždę: gelsvai baltos šviesos taškas buvęs dangaus mėlyneje. Kai kurie žmonės pasakojo matę, kad nuo apsnigtos žemės, kur krito aerolitas, pakilęs milžiniškas stulpas, be abejo, susidėjęs iš uolų, žemės ir garų, susidariusių iš sutirpdyto ir iki virimo įkaitinto sniego. Stulpas, kuris turėjęs kokius 30 km aukščio, buvo matomas iki nusileidžiant saulei. Sniegas buvo uždengtas tamsios spalvos dulkių kluodu.

Kūnas, kuris susidūrė su žeme, buvo asteroidas (maža žvaigždė) arba mažutė planeta. Jo pirmasis susidūrimas turėjo būti baisus, sprendžiant iš duobės sutrintų uolų. Didesniausias duobės padarė 30 tonų svorio ir kokių dviejų metrų skersmens masė. Visas aerolitas, prieš pakliudamas į žemės atmosferą ir sutrukdamas į milijonus gabalėlių, gal turėjo svėrti apie 1000 tonų ir turėti kokius 9 m skersmens. Jam sutrupėjus, gabalai krito krūvoje į žemę daug greičiau, negu garsas, spausdami oro ban-

gas. Tos oro bangos, o ne gabalai, buvo apylinkės nuniokojimo priežastis.

Sibiro asteroidas nėra didžiausias, kuris yra susidūręs su žeme. Š. Amerikos Arizonos valstybėje dar tebėra susidūrimo žymė su daug didesne mase. Tai įvyko dar priešistoriniais laikais. Ten yra krateris apie 1600 m skersmens ir kelių šimtų metrų gylio. Keli kilometrai aplinkui kraterį yra apdengti nesuskaičiuojama daugybe meteorinės geležies gabalų, kurių didesnieji sveria šimtus kilogramų.

Astronomai yra atradę dangaus erdvėje tūkstančius asteroidų. Didesnieji turi keletą km skersmens, o mažesnieji nuo 3 iki 30 m. Manoma, kad šitie dangaus kūnai yra likučiai vienos susprogsios didelės planetos, kurios sukimosi ratas turėjo būti tarp Marso ir Jupiterio. Sprngimo priežastis nežinoma. Gal būt, buvo kitas susidūrimas, bet su daug didesniu dangaus kūnu kaip Sibiro aerolitas.

Esame laimingi, kad žemės susidūrimai su asteroidais yra buvę reti. Jie būtų galėję turėti nepaprastai baisių pasekmių.

OSCAR WILDE

(1900-1950)

Grožis man — stebuklų stebuklas.

1900 m. lapkričio 30 d. viename Paryžiaus viešbutyje, Dailių Menų gatvėje (13, Rue de Beaux Arts), mirė genialus poetas — Oscar Wilde.

Oscar Wilde gimė 1854 m. Dubline (Irlandijoje). Gyveno jis neilgai, bet plačiai ir kūrybingai. Nors ir buvo jis tikras savos epochos sūnus — sugebėjo išsiveržti tolyn ir aukštyn iš anuometinės visuomenės varžtų, savo tyru individualizmu, negailestinga satyra, kelnių išdidumu ir puikia poeto siela. Hipokritų visuomenės nesuprastas, niervintas ir išniekintas, jis baigė savo gyvenimo dienas dideliame varge, tarp svetimųjų, prisidengęs Sebastian Melmuth slapyvardžiu.

Pirmuosius savo raštus Oscar Wilde spausdino "The Pall Mall Gazette", "The Dramatic Review" ir "The Woman's World" skiltyse. Jo geriausieji veikalai — "Lakštingala ir rožė", "Doriano Grey portretas", "Svarbumas vadintis Ernestu", "Ponios Windermore veduoklė" ir k.

Minėdami poeto mirties pusamžį, turėtume prisiminti ir tai, kad mūsų didįjį O. V. Milašų rėšo su Oscar Wilde asmeniškios pažinties ir kūrybos ryšiai. Genialaus irlandiečio lydimas lietuvis, tuomet dar palyginti jaunas, yra keliaavęs po pasaulį, t. k. drauge su juo lankęs Afrikos krantus ir dykumas.

Nuo Buenos Aires iki New Orleans

Kelionės išpūdžiai (2)

Rašo ALFONSAS GRAUSLYS

(Tęsinys)

Pagaliau didelių ir patogiu autobusų važiuoju. Už visai neįdomaus Santos miesto prasideda įdomus kelias. Jis darosi vis įdomesnis ir virsta tokiu keliu, kokiu dar beveik nėra tekę keliauti. Apylinkės kalnuotos, visur pilna medinių varguomenės namelių be langų (tik su iškirstais keturkampiais sienoje, iš vidaus užsklendžiamais durčiais, vietose stiklo), labai gausu įvairios nematytos augmenijos. Taip ir galvoji apie ten "knibždančias gyvates".

Puikiai asfaltuotu keliu pamažu vis kylame augštin. Iš žemumos, kurioje yra Santos, reikia juk pakilti į Sao Paulo, kurs arti tūkstančio metrų iš kilės virš jūros paviršiaus. Vis labiau kildamas į augštas, kelias vingiuoja tarp kalnų, vienu šonu šliedamasis prie jų, o kitu tartum slinkdamas į bedugnes. Darydami staigius posūkius, kelio kilpas, vis augščiau kylame, palikdami žemai slėnius, prarajas. Važiuojame per tiltus, tartum Šveicarijoje autobusas lenda per įvairius tunelius, kai kur užtinkame kalnų ežerėlius, krintančius vandens krioklius. Įvažiuojame į žemai slenkantįs debesis, debesys pasilieka žemiau mūsų, protarpiais pasimato didingas ten žemai žemai vaizdas, kurs rodo, kiek jau augštai esame iškilę. Tikrai, kelias iš Santos į Sao Paulo ar

tik nėra pats įdomiausias, kurį ruošdamasis aplankyti tą miestą, pamatai?! Pagaliau pakilęs į augštas, kelias vėl išsitiesia. Namai, pastatai vis darosi gražesni, mūriniai, daugėja reklamos; jauti, kad artėja didmiestis.

Įvažiuavus į priemiestius, iš karto pajauti savotišką, kitur nematytą miesto veidą. Kažkas rytietiško, netvarkingo dvelkia iš jo. Pimas išpūdis nepatraklus. Sao Paulo tai didžiulis kaimas, arba dar teisingiau, miestas sumišęs su kaimu. — taip galvoji. Tas pirmasis išpūdis vėliau pasikeičia, kai truputį daugiau pasilvalgiau po jį.

Klausinėju, kur yra Villa Zelina. Tai miesto dalis, kur gyvena lietuviai. Susikalbėti su vietiniais žmonėmis, kalbančiais portugaliskai ne taip lengva. Ypač, jei tą kalbą pirmą sykį gyvenime girdi. Šiaip taip prisiklausinėjęs, įsėdu autobusan, kurs vyksta Zelinon. Žvalgausi aplinkui. Taip, važiuoju kur reikia, nes aplink save matau lietuviškus veidus. Pakylame į kalną, kurio viršūnėje jau iš tolo matosi raudona bažnyčia. Išlipęs iš autobuso, iš karto pamatau šventoriuje lietuviško stiliaus kryžių. Taip, čia lietuvių gyvenama Zelina. Truputį susijaudinęs, drąsiai kreipiuos į beaidžiančius šventoriuje vaikus, juos sveikindamas lietuviškai. Deja, kaip ir visur išvijoje, mažai kas į pasveikinimą teatsako.

Nesuradęs tuo tarpu lietuvių kunigo, vienos lietuviškos senutės vadovaujamas, nuykstu pas lietuviškas seseris — pranciškonas. Dideliame sklype, gražiai išpuoštame gėlynais, stovi didelis pastatas. Šalia kitas namas. Tai seselės, kurios čia turi vaikų darželį, mokyklą ir įvairius kursus jaunimui. Neteko patirti, kiek toji katalikiška įstaiga turi sąlygų ir galimybių tarnauti taip pat ir lietuvių. Viena tik aišku, kad šiandien, kai tautai grėsia visiško išnykimo pavojus, lietuvių turi tarnauti visi, kas tik bent kiek jaučiasi lietuviu.

Vos prieš savaitę pakartotinai atvykusi iš Š. Amerikos pranciškonų viršūninkė (lietuvių patriotė ir visuomenininkė — kaip man tvirtino vietos lietuviai) maloniai aprodo savo įstaigas.

Telefonu susižinau su čia gyvenančiais lietuvišiais kunigais. Pirmas atvyksta argentiniečiams pažįstamas kun. dr. A. Milius. Tuojau po to kun. V. Valevičius ir kun. K. Miliauskas. Tai vis seniai pažįstami draugai. Dalinamės išpūdžiais, svarstome susipažinimo su miestu galimybes.

Prieš pradėdami kelionę į miestą, drauge su kun. K. Miliausku aplankome netoli bažnyčios esančią lietuvišką spaustuve. Keturi lietuviai, (jų tarpe lietuvių parapijos klebonas) savo pinigais įnašais susidėję sukūrė šią įstaigą. Čia spausdinama "Mūsų Lietuva". Spausdinamos net knygos ir atliekami šiaip kiti spaudos darbai. Čia pat kun. K. Miliauskas užrašo man atminimui tos spaustuovės atspausdintą, mano seniai iškotą, dar niekieno Argentinoje nematytą (nors jau du metai išleista), čia seniai Brazilijoje gyvenančio poeto

Venancijaus Ališo parašytą sonetą — lyrikos knygą "Pietų Kryžius". Tai be galo jautrios sielos lyrikas, kuris Brazilijos gamtos aplinkoje išgieda savo lietuvišką pilną skausmo ir liūdesio sielą. Tai skausmas dėl tėvynės.

Venancijaus Ališas, tai poetas, kurio poezijos paragavęs, jos su išsilgimu toliau ieškai. Knyga skirta Lietuvai: "Tau, kankinių žeme". Knyga nuostabi gražiai, kiekvieno eilėraščio pradžioje, Vlado Vijeikio einko raizininiais iliustruota.

Aplankius spaustuve, vienam jaunam lietuviui inteligentui (senesniųjų emigrantų sūnui) vairuojant, jų automobilu drauge su trimis minėtais lietuvišiais kunigais kelias valandas įvairiomis kryptimis važinėdami lankome miestą.

Bet šalia to viso matai, kad milžinišku mastu vyksta miesto moderninimas. Senieji namai griunamami, gatvės plešiamos, tikrai amerikonišku tempu vyksta dangoraizis statyba. Jau daug plačių gatvių, gražių bulvarų, žavingų vilų rajonų primena įdomiausias Europos miestus.

Vykstame pro naujai statomą gotiško stiliaus katedrą. Taj didžiulis užsi-mojimas. Atrodo, kad ja norima nenusileisti garsioms Vakarų Europos viduramžio katedroms.

Aplankome benediktinų Sao Bento (šv. Benedikto) bažnyčią. Savo nepalyginamomis liturginio stiliaus mozaikomis (iš akmenėlių sudėstytais paveikslais), savo mistiška nuotaika, tai gražiausia benediktinų bažnyčia, kurią man bet kada teko matyti. Pilna benediktiniškos ramybės, skatinanti malda,

taip iškalbingai bylojanti iš širdį apie krikščionybės paslaptį. Toji bažnyčia, tai Sao Paulo perlas, tai gražiausia, ką ten mačiau. Jei norėčiau tam mieste apsigyventi, tai ypač dėl tos bažnyčios, kad ją galėčiau dažnai dažnai lankyti. Ir prisiminė vėl ta proga Venancijaus Ališas. Jo jau seniau išleistas (deja, dar mano nematytas!) poezijos rinkinys "Sao Bento varpai". Kaip tik pasigirsta tų varpų melodingai skambančios valandos. Statybos poezija sutampa su garsų poezija. Pajutau: tikrai buvo kuo susižavėti poetui!

LAPKRIČIO 14 d. Naktį pernakyjoju pas labai malonius jau seniai čia gyvenančius p. p. Kavolius jų gražiam netoli lietuvių bažnyčios name. Jų sūnus, jaunas kunigas, klebonauja viename prie Sao Paulo miestelyje.

Iš ryto einu lietuvių bažnyčion. Bažnyčia didelė. Dar nebaigta dekoruoti. Lietuvių pastangomis pastatyta bažnyčia atrodo visai lietuviškai. Po pamaldų susitinku su parapijos klebonu kun. Ragažinsku. Truputį pasikalbama. Dar vienas kitas pažvelgimas. Išvada: čia lietuviai gyvena patogiai, jų namai gražūs. Oras čia taip pat geras. Ant kalno vėjas perpučia. Nėra čia, toje miesto dalyje, fabriku. Tik gatvės dar daugumoje negrįstos. Bet jau laiko mažą. O būtų kas lankyti. Tikrai būtų įdomu aplankyti kad ir čia esantį Brazilijos gyvenamą muziejinį rinkinį. Kun. K. Miliausko, čia einančio lietuvių parapijos vikaro pareigas, lydimas, keletą sykių nufotografuotas, susirandau autobusą ir tuo pačiu įdomiu keliu grįžtu į Santos.

(Bus daugiau)

I ANTRĄJĄ ŠIMTMEČIO PUSĖ

Rašo PRANAS GARŠVA

Užvertėme pusės šimtmečio istorijos knygą. Pradėjome dvidešimtojo amžiaus antrąją dalį — 1951 metus. Daugumas jau turime nemažą gyvenimo patirtį, esame matę griūvant galiūnų sostus, keliantis naujas valstybes ir subyrant senasias. Ne vienas išgyvenome karų žiaurumus, vargą ir ašaras. Esame perkeliavę Europos žemyną, perplaukę plačiuosius vandenis ir iškentę emigranto nedalią, patyrę įsikūrimo sunkenybes, žengiant pirmuosius nebręsius žingsnius svetimose žemėse. Daug turėjome vilčių ir laimės svajonių, tačiau tik dalį jų per vargą ir prakaitą esame įvykdę. Nekarta nuvilti kietos gyvenimo tikrovės, vėl kėlėmės, vėl laukėme ateinančių laimingesnių, bet kartu vis netikrų ir neaiškių Naujųjų Metų. Ir taip iš metų į metus, tartum nežinomais tamsiais labirintais, kiekvienas keliaujame prie paskutinės, kiekvienam skirtingos ir kartu taip labai panašios, angos — į amžinybę.

Kiekvienai metai atneša ką nors naujo ir netikėto ne tik atskiram žmogui, bet taip pat tautoms ir valstybėms. Su kiekvienu metais, kaip upės srove, atbėga ne tikai gryn vandens, bet taip pat ir nemaža šiukšlių, kurios nespėja nugrimsti upės dugnan. O kai žvelgiame į ateinančius metus, ypatingai į prasidėdantį antrąją šio šimtmečio pusę, dar daugiau tų neišskumų matome. Juodi nerimo debesys atraukė dangų. Pro tuos debesis jau dabar, — nors dar neaiškiai, — matosi kyšą patrankų vamzdžių ir sprogstančių bombų sukelti dūmų stulpai, griūvančių miestų ir verkiiančių motinų siluetai. Valstybių ir tautų vadai šaukia pasaulį į taiką, bet taikai ginti teranda vieną išeitį — ginklą. Visi kartoją dievišką Laisvės žodį, o kasdien vergiją kenčia ir joje žiauria mirtimi miršta didelė žmonijos dalis. Taikos ir laisvės išalkusi žmonija su pagrįstu nerimu žiūri į ateitį.

Tačiau tikroji taika gali remtis tik teisingumu ir meile, o tikroji laisvė — nemirtingos žmogaus sielos pilnu pripažinimu. Ten, kur teisingumas neatitinka Dievo įsakymus, į Kristaus Evangeliją, — ten nereikia laukti tikrosios taikos, nes kiekvienas galingesnis kartu jaučiasi ir teisingesnis. Kas turi stiprią ranką ir labiau žudantį ginklą, tas yra ramus, nes niekas prieš jį kovoti nepajėgia. O Kristaus Evangelija pripažįsta ir reikalauja lygaus teisingumo tiek galingajam, tiek ir silpnajam, tiek valdančiam, tiek ir pavaldiniam. Tur daugiau reikalauja Kristus. Su Dievo įsakymų atsiėmusiu teisingumu turi eiti Jo atneštoji meilė. Meilė yra galingiausias ginklas taikai išlaikyti, nes tai, kuris myli savo brolių, nedaro jam to, ko pats sau nelinkti. Tikrai ant šių dviejų kertinių akmenų gali stovėti tvirtas taikos rūmas.

Laisvė, kuri paskutiniu laiku taip dažnai kartojama ir klajojama, eina kartu su žmogaus prigimtimi. Dievas žmogų sutvėrė laisvą, galintį mąstyti ir pakilti aukščiau visų žemės tvarinių. Sumaterialėjęs pasaulis paneigia žmogaus dvasinę prigimtį ir sulygina jį su gyvuliu. Dievo duotą žmogaus sielą paneigianti valstybė padaro žmogų visišku vergu, tik jos tikslų įrankiu, mašinos rateliu. Tikroji, žmonių trokštamoji laisvė vėl grįš, kai žmogus jaus, kad jis turi dvasinę sielą, ir kai tą pačią sielą jis pripažins ir kitam žmogui.

Metai nebėga pats savaime. Kaip viską, kas yra visatoje, taip ir metus lemia Tas, kuris viską sutvėrė ir laiką paskirstė į jo dalis. Pro visus tuos juodus debesis kyšo Dievo globojanti ranka, o žmonių likimą, neatimdamas laisvės, tvarko Jo aukščiausioji Valia. Kiekvienas paskiras žmogus yra ipareigotas įgyvendinti teisingumą ir meilę savo gyvenime ir santykiuose su savo artimaisiais. Taip pat kiekvienas turi pripažinti, kad laisvė yra Dievo duota visiems, nes visi turi sielą, kuri pasiekia savo Kūrėją. Tik teisingumo, meilės ir laisvės įgyvendinimas veda į tikrąją taiką. Su ta tikrosios taikos ir laisvės viltimi mes galime žiūrėti šviesiai pro neišskumų miglas į ateinančius metus.

VISAME PASAULYJE

"LAI GYVUOJA JUDAS ISKARIJOTAS!"

(LAIC) — "Latvju Jēdus", išėjęs Stocholme, paskelbė ilgą reportažą iš Latvijos. Latvijos Bedieju "sajūdis" paskelbė šūkį: "Kristus yra baigtas — lai gyvuoja Judas Iskarijotas." Surastas netgi "arkivyskupas" G. Turss, kuris — sąjūdžiui bekurstant griežčiausią nepykantį prieš bažnyčią ir kunigus bolševikų darbus išaiškina kaip Jezaus Kristaus darbus, ir parenka iškraipytą biblijos sakinių. Šis enkavedistas nuyko kompartijos suvažiavimą Maskvoje, kaip stačiatikių bažnyčios Latvijoje "galva".

Nedidelė šv. Alberto katalikų parapija Rygoje susilaukė naujo smūgio; bolševikai pareikalavo 50.000 rublių metinio mokesčio. Uždrausta tikėjimo dėsnių mokyti nepilnamečius: pagal okupanto Baudžiamojo Kodekso 112 straipsnį, toksai nusikaltimas baudžiamas prievartinis "antireliginės valandos", kurių metu komsomolcai skaito iš rusų kalbos išverstą žinias. Prieš Velykas mokyklų vedėjai gavo įsakymą: "Isakau jums ligi š. m. balandžio 27 d. pranešti švietimo skyriui, kurie mokytojai ir kada šventė Velykas."

MŪSŲ CIVILIZACIJA MIRŠTA

Žymus istorikas Arnold J. Toynbee neseniai išleido knygą "Karas ir civilizacija", kurioje pradinėja, kad karo pažanga reiškia civilizacijos atžangą. Tiesa, kad kai kurie karai buvo proga, bet ne tikroji priežastis civilizacijai pažengti pirmyn. Tautos, kaip senovės spartiečiai, makedoniečiai ar kartagi niečiai, pasižymėję karo srityje, netrukus visiems amžiams neteko nepriklausomybės ir jų civilizacija užgeso. Autoriaus nuomone jau 500 metų vakarų Europos civilizacija vis labiau traukiasi atgal prieš kylančią karo techniką. Esą netrukus reikią laukti pasaulinės valstybės, kuri kurį laiką palaikys tvarką pasaulyje ir netrukus subyrės į gabalus.

5.000 metų žmonijos istorijos rodo, kad militarizmas yra civilizacijų pradžios. Kiekvienas militarizmas esąs savidžiškias, nes tiesa yra, kas kardu kovoja, tas nuo kardo ir žūsta.

KIEK GIMSTA NETEISĖTŲ VAIKŲ AMERIKOJE

Dr. R. Berro savo studijoje "Keletas vaikų socialinio saugumo bruožų pokiriniame laikotarpyje" paduoda sekančius davinius apie neteisėtų vaikų procentą įvairiose Amerikos valstybėse:

Kanada (1941) 3,9; JAV (1941) 4,9; Costa Rica (1942) 24; Čilė (1942) 26,6; Urugvajus (1942) 26,6; Argentina (1942) 27,1; Kuba (1934) 27,5; Dominikonų Respublika (1941) 36,8; Peru (1941) 45,7; Paragvajus (1941) 54,7; Venesuela (1941) 56,2; Nikaragva (1940) 58,7; Panama (1934) 60,6; Salvador (1941) 61,9; Honduras (1943) 64; Gvatemala (1938) 69,7. Šie skaičiai reiškia neteisėtai gimusių vaikų nuosimtį. Trūksta daviniių iš Haiti ir Brazilijos, nors yra žinoma, kad Rio de Janeiro mieste gimsta 23,7% neteisėtoje moterystėje. Daugiausia neteisėtos moterystės vaikų gimsta tose šalyse, kuriose proporcingai daugiau yra indėnų ar negrų. Taip pvz. JAV baltiesiems tenka 1,9% visų neteisėtai gimusių vaikų, o spalvietiems net 17,6%, kas padaro, kad 100 JAV gyventojų tenka 4,9 nuosimčiai neteisėtų vaikų.

Šie skaičiai toli pralenkia neteisėtų vaikų procentą Europoje: Graikijai ir Olandijai tenka 1,5 procentai, Belgijai ir Bulgarijai 3, Šveicarijai 4, D. Britanijai ir Italijai 5, Norvegijai, Prancūzijai, Vokietijai ir Suomijai — apie 7 nuosimčiai.

UZDEGĖ PERSEKIOJAMŲJŲ ZIBINTA

Šv. Tėvas Pijus XII savo kalboje, paskytoje gruodžio 2 d. kardinolams ir vyskupams, pasmerkė bolševizmą, nešančią žemišką ir amžinąją mirtį. Už persekiojamus katalikus, kurių Sov. Sąjungos vergijoje yra virš 60 milijonų,

ATEITININKIJA KETURIŲ DEŠIMTMEČIŲ PERSPEKTYVOJE

Prof. Dr. ZENONAS IVINSKIS

"Šeši tūkstančiai susipratusio, drausmingo, susidraugavusio inteligentiško jaunimo, jungiančio savo gyvenimo bei veikimo pagrindu dvi visuomenines galyles — religiją ir tautybę, yra nedidelė tautai pajėga, kuri gali nulemti žymioje dalyje tolimesnį kultūrinį jos likimą" ("Židinys", t. VII (1928/109 p.).

Šitokiais žodžiais per pirmąjį Lietuvos nepriklausomybės dešimtmetį kreipėsi Ateitininkų Federacijos Vadas prof. St. Salkauskis į organizacijos narius ir katalikišką visuomenę. Tais žodžiais buvo įvertintas ateitininkų vaidmuo prieš dvidešimt su viršum metų pačioje Lietuvoje. O šiandien, tremtyje, kalbėti apie ateitininkų veikimą, vertinti jį per keturis dešimtmečius, reiškia sau gyvai prisiminti anuos laikus, kada laisvoje Lietuvoje pakilusią nuotaiką vykdavo iškilmingi kongresai, konferencijos, metinės šventės, iškilos. Minėti tą dar netolimą praeitį — reiškia atkurti vaizdus iš anų visuomeninių entuziazmu ir jaunatvišku idealizmu prasuktų laikų, kada, pvz., "Gamtos Draugo" ekskursijų moksleiviai spindinčiu veidu lankydavo Nemuno krantų istorines vietas, o studentai ateitininkai savo dinamizmą nešdavo ir kitiems katalikų sambūriams ir t. t.

Šiandien žvelgti į anuos dešimtmečius, kada jaučiesi lyg tas be šaknų išrastas želmenėlis, kada po kojomis laikinai nebėra tos žemės, kur tas įspūdingas veikimas vyko, darosi gaudu. Bet iš kitos pusės, kai žvelgiame į anuos dešimtmečius, nustumtame anos veiklos platumu, jos didingumu. Iš jos galime pasisemti jėgų ir ateičiai. Atrodo, kad kiekvieno at-kų minėjimo vienas iš tikslų turėtų būti paraginti at-ką, duoti akstiną toliau glinti savo organizacinį susipratimą religine ir tautine kryptimi. Kaip žinome, tik tuos du dalykus vykusiai suderinus į vieną organišką sintezę ir pradėjo at-kai, kaip lietuvių katalikų jaunomenės organizacija. Kataliobybė ir tautybė visada buvo padėta jos pamatan. Todėl at-kų atsiradimą Lietuvoje prof. St. Salkauskis net tampriai siejo su antruoju lietuvių tautos atgimimu, būtent, religiniu. Bet šitas antrasis atgimimas jokiū būdu nepaėigė pirmojo. Jis suėmė jį ir save. Jis juo materialiai rėmėsi ("Židinys", XI, 128). Kaip "Aurora" pasistatė tikslą atnaujinti mūsų gyvenimą tautinėje lytyje, taip "Ateitis" ryžosi atnaujinti mūsų gyvenimą dieviškajame turinyje ("Židinys", II, 232 p.).

Zinia, tradicinė Lietuvos šviesuomenė

(t. y. bajorija) buvo atskilusi nuo savo tautinio kamieno ir palengva merdėjo džiūdama savo užsispyrusiai izoliuotoje lenkiško nusistatymo padėtyje. Bet iš kitos pusės pirmoji susipratusių lietuvių inteligentų karta, mūsų tautinio atgimimo pionieriai — veikėjai, buvo nukreipę beveik visą šviesuomenę vienašališka kryptimi. Perėjusi per rusų mokyklas, per Varšuvos pozityvizmą, rusiškojo nihilizmo įtakoje pairusi, ji buvo ėmusi radikalėti, socialistėti, ji buvo ėmusi atskilti nuo tautos kamieno pačiame svarbiausiam dalyke, būtent, pasaulėžiūroje. Tiesa, daugelis tų inteligentų žvelgė giliu romantišku jausmu į Lietuvos istoriją, brangino liudies kalbą, bet nuo jos religijos, buvusios 19-tojo amž. pravoslavinimo ir rusifikacijos atakose, be kitko, vieninteliu lietuvių kaimiečių apsaugos skydu, stipriai tolo.

Akivaizdoje tokio daugumos pasaulinės šviesuomenės nukrypimo, jau prieš 40-tį metų, kada visas Lietuvos visuomeninis gyvenimas formavosi ir skirstėsi, atsirado būrelis jaunuolių, kurie išėjo iš tokio vienašališkumo, kurie sugebėjo drauge su tautiniu atgimimu sujungti ir religinį.

Nedėstysime čia visos keturiasdešimt metų at-kų istorijos. Kiekvienas dešimtmetis turi savo vaidą, savo nuotaikas, kiekį ryškesnę savo žymę. Organizacija kalė didžiulis tebeturinti gyvų narių, kurie organizavo, arba įsijungė. Kai tas sąjūdis gimė, kurie sugebėjo aktyviai dalyvauti jauname at-kų judėjime, kai gyvastingai ir tiesiog herojiškai reikėsi tremties dienomis Rusijoje. Tos pat kartos seniausieji ir-kai sugebėjo uoliai kurybiškai įsijungti į pačią reikšmingiausią kovą, būtent, į likiminę kovą dėl tautinės laisvės. Su tokiais pat nusistatymu jie vieni iš pirmųjų statė ir valstybinį gyvenimą ką tik iš griuvusių atsikėlusioje Lietuvoje. Nepriklausomoje Lietuvoje, iš gausių Lietuvos gimnazijų, kada Lietuvos kaimas iš visų jėgų veržėsi į mokslą, atsirado gausi antroji at-kų karta. Ji nešė savo reikšmingąją dalį ir totalitariniame režime, ar tai lietuvių katalikų jaunimo auklėjime, ar mokslo ir meno vertybių kūrime, ar kovoje su dechristianizacija. Nuo Vytauto Didžiojo jubiliejinių metų slapta moksliečių at-kų veikime gimė trečiosios kartos kovotojai, kurių veikimo dešimtmetis turi būti nutestas iki okupacijų. O nuo 1940 m. at-kai reikėsi rezistencinėje, pagrindinėje, pagaliau partizaninėje veikloje, o naujoje

gruodžio 2 d. prie šv. Pero karto, dalyvaujant 1500 pavergtųjų tautų atstovų, popiežius uždegė žibintą, turintį vardus tų tautų, kuriose persekiojama kat. Bažnyčia.

ANGLAI PRIEŠ BOLŠEVIKŲ TIKEJIMO PERSEKIOJIMĄ

D. Britanijos Lordų Rūmai svarstė pasiūlymą įnešti į J. Tautų Organizaciją prieš pavergtuose kraštuose bolševikų vykdoma tikėjimo persekiojimą. Tarp 10 kalbėjusių atstovų lordas Perthas paminėjo ir Lietuvą, pažymėdamas, kad didžiūma lietuvių kunigų yra deportuoti. Valdžios atstovas lordas Hendersonas pareiškė principinį sutikimą įnešti tikėjimo persekiojimo klausimą dar prieš 1951 m. rudėnį, "jei tik teisinės kliūtys pavyks nugalėti".

PASAULIO DIDIEJI

Pasaulį valdo didieji žmonės, kurie savo darbas kuria dabarties ir ateities istoriją. Prieš kurį laiką New Yorke užjūrio spaudos klube buvo sudarytas 25 didžiųjų vyrų sąrašas. Į šį sąrašą pateko šie žmonės: šv. Tėvas, Churchillis, Trumanas, Stalinas, Bevinas, Atlee, Franco, De Gaulle, Smuts, Peronas, Pandit Nehru, Mao-Tse-Tung, Tito, Weizmanas, Spaakas, Molotovas, Malenkovas, Dean Acheson, Hoffmannas (Marchalio plano vykdytojas), Mac Arthuras, Reutheris (auto pramonės prof. sąjungų vadas), Duclous (Prancūzijos komunistų vadas), Transjordanijos Abdullah, Beria ir Bulganinas.

Daugelis, prieš pasiekdami valstybės vairą, buvo paprastai niekam nežinomi žmonės. Pav. Did. Britanijos užsienio reikalų ministeris Bevin ilgai sau duoną užsidirbdavo plaudamas lėkštes ir išvažiodamas pieną. Stalinas yra batusiuvo sūnus, o jo politinis priešas Trumanas turėjo vyriškų baltinių parduotuvę. Franco, Peronas ir Inoniū buvo karininkai. Dean Acheson, Sir Stafford Crips, H. Spaakas, Trygve Lie ir Vaka-

tremtyje jie vėl susiorganizavo pagal Lietuvos sukurtą struktūrą.

Penkerių metų tremties veikime atkai išėjo ideologinę mokyklą, kokia buvo galima tomis sąlygomis, su kaupu. Dabar išsiskirstę po pasaulį, ypač Kanadoje ir Jungtinėse Valstybėse, jie sudarė atskiras pasaulines Sąjungas, apjungę narius. Sendraugiai, nors skaičių jungiančias visur išmėtytus trilypių sąčiūmi gausūs, ir tremtyje buvo organizaciniu atžvilgiu, akivaizdoje gyvenimo statomų uždavinių ir rūpesčių, pasyvesnė Federacijos dalis. Jie veikia individualiai. Tad ir Amerikos kontinente organizuotai labiausiai reikiąsi iki šiol moksleiviai ir studentai. Čia jau galima priminti pirmą pasisekusį bandymą! Nežiūrint labai svetimoms aplinkoms ir labai dezorientuojančių naujo gyvenimo sąlygų, su dideliu pasisekimu prie Cleve-lando rugsėjo pirmom dienom įvyko pirmieji moksleivių at-kų stovykla; sekmingai leidžiamas Federacijos biuletenis ("Savu Kelia"), jau nekalbant apie "Ateitį".

At-kai šiaurės Amerikos kontinente, atrodo, taps tuo lietuviškai - katalikiškos kultūros žvirgždu, kurio nepajėgs sumalti amerikonejimo girnos. At-kai turėtų tapti tikroju lietuviybės nugar-kauliu, kuris taip prasmingai prieš 40-tį metų sujungė tautybę ir religiją. Čia norėtume priminti jauno studento Dovydaičio pirmajame "Ateities" numeryje parašytus žodžius tiems skeptikams, kurie šypsosi iš naujai kylančio judėjimo: "...mes vadovaujamės kitokiu mokslu, kitokiais principais, klausome kitokio mokytojo, siekiame kitokį tikslą... ir... šiame savęs atnaujinimo procese Kristus mums yra reališkiausia iš visų realybių".

Ateitininkijos keturių dešimtų metų nueito kelio perspektyvoje žvelgiant į artimiausią ateitį ryškėja šiekios išvados:

Pastarųjų dviejų dešimtmečių tarpsnis buvo nepalankus ateitininkų ideologiniam brendimui. Todėl pasitaikę ideologinės seklumos reiškiniai turi būt ir individualiai, ir organizuotai šalinami. Ateitininkijos stiprybė ir jos reikšmė ateičiai pareis nuo to, kiek ateitininkai pajėgs išgyventi į savo nuostabią ideologiją.

Tačiau gilus ideologinis ateitininko sąmoningumas tik tada bus prasmingas, kai veiksmingas sau pačiam ir aplinkai, kai asmeninis tobulinimasis ir tobulėjimas bus pripažintas kiekvienos pažangos pradžia. Todėl greta ideologinio išsivystymo turi eiti domėjimasis dvasinėmis vertybėmis, širdies skaitumas, valios lavinimas ir įsijautimas į evangeliškąją religijos dvasią. Žodžiu, ateitininko gilų ideologinį sąmoningumą turi įprasmtinti Gyvoji Gvasia.

● Kun. Dr. Steponas Matulis M.I.C., 1949 m. "ANGELICUM" universitete Romoje apgynęs dizertaciją apie Marijonų atnaujintojo arkiv. J. Matulaičio-Matulevičiaus kaip apaštališkojo vizitatoriaus ir Lietuvos bažnytinės provincijos kūrėjo veiklą Lietuvoje, ruošėsi atvykti į Argentiją, bet dėl susilpnėjusios sveikatos turėjo pasilikti Italijoje. Kun. St. Matulis turi ne tik istoriką, bet ir žurnalisto gabumą ir buvo labai laukiamas Argentinos lietuvių kolonijoje. Tikimasi, kad sveikatai sustiprėjus, jis galės papildyti Argentinos lietuvių kultūrininkų gretas.

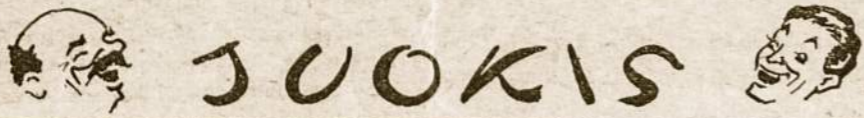
● Pereitais metais gruodžio 1 d. Austrijoje staigiai širdies smūgio ištiktas mirė prel. Pranas Penkauskas. Velionis buvo ilgalaiskas Kauno kunigų seminarijos profesorius ir rektorius. Vytauto Didžiojo universitete dėstė istoriją, yra parašęs keletą vadovėlių ir mokslo studijų. Austrijoje darbavosi kaip lietuvių kapellonas ir pagalbėdamas taip pat austrų parapijose. Mirė turėdamas 61 m. Palaidotas Sighthartingto, Auštojoje Austrijoje, kapinėse.

● Gruodžio 21 d. mirė didelis kovotojas prieš nacius ir komunistus Berlyno kardinolas von Preising.

● Vatikano radijas praneša, kad Pragos, Čekoslovakijoje, arkivyskupas Beran komunistinės valdžios bus sausio mėnesį teisiamas. Iki šiol jis buvo laikomas namų arešte.

● Šventųjų Metų jubilėjus, kuris buvo 1950 m. tik Romoje, šiems metams praplečiamas visame pasaulyje. Šv. Metų tvarką kituose kraštuose nustatys vietos vyskupai.

● Maskvos Sovietų Politikos ir Mokslų draugija išleido ir paskleidė satelitinėse valstybėse ir savo krašte 30 milijonų propagandinių lapelių prieš religiją. Tai padaryta pagal Politbiuro parėdymą, kad suardyti tikinčiųjų santykius tarp savęs ir kad lengviau galėtų priversti atsižadėti tikėjimo.

KAIP MIESTO VAIKAS ISVAIZDUOJA KARVĖ

Karvė yra žinduolis gyvulys, visas apmatus galvijo oda. Jos kojos siekia iki pat žemės. Užpakaly prie nugaros yra prikabinata uodega su šepetuku prie galo. Su ja karvė nusibaido muses, kad jos neįkristų į pieną. Prysaky yra galva, prie kurios pritaisytas snukis. Galvoje jaugė dvi akys. Šalia jų iš galvos yra išaugę du lankai, vadinami ragais. Ragai karvei yra reikalingi durti, o snukis baubti. Prie galvos ji turi taip pat ilgus asilus ausis.

Karvės apačioj kabo pienas. Jis yra įtaisytas traukimui. Kai ten traukia, bėga pienas. Pienas niekada neužsibaigia. Karvė padaro vis daugiau. Kaip ji tai padaro, dar mes mokykloje neturėjome, ir aš nežinau. Viršuje tas pienas yra prisitūtas su siūlais. Karvė turi savotišką kvapą. Jį galima jau iš tolo užuosti, ir jis vadinasi kaimo oras.

Karvės vyras vadinasi jautis. Jis labai panašus į karvę, tik neturi pieno. Užtat jautis nėra žinduolis gyvulys ir naudojamas darbiui. Jautis yra labai mėgstamas keiksmo žodis. Maža karvė nesivadina karve, bet telyčaitė. Karvė taip pat nededa kiaušinių, kaip mūsų vištos. Jos vidus yra valgomas, o iš apvalkalo batiuvis daro odą.

Karvė ēda žolę ir taip pat šieną bei mārškinius. Jei pašaras yra geras, karvė daro gerą pieną, o jei blogas, ji daro blogą pieną. Jei griaudžia perkūnas, pienas surūgsta. Karvei nereikia daug maisto. Ką ji kartą suēda, ēda vis iš naujo, nes ji viską tū iš naujo kramto, kol visai prisisotina. Kai viskū sukramto, vėl atryja, ir snukis vėl pasidaro pilnas. Kai karvė miršta, jis parkrinta ant žemės. Ponas mokytojas gauda tada dešrą. Daugiau apie jū aš nežinau.

Didelis Lietuvių Bičiulis
Dr. CHARLES M. SMART
DANTISTAS
Priėmimo valandos: 9.30 - 12 ir
14.30 - 16.
Córdoba 991, piso 5 Dep. B. Cap
T. E. 31 - 7060

Gaminami įvairaus dydžio metaliniai archyvai kartotekos raštinėms ir draugijoms spintos
Vienintelis fabrikas P. Amerikoje, gaminąs iš šalto metalo didžiuosius varžtus
industrialijai
KAZIMIERAS DEVEIKIS-PIPIRAS
Pozos 254, Avellaneda
T. E. 20-9758 - Particular: 20-9758

TEISĖS BIURAS
Dr. Roman Ciechanow **Dr. Roberto Rois**
MAIPU 231 — BUENOS AIRES — T. E. 34 - 1020 ir 0601
Prima nuo 15 iki 18.30 val. Šeštadieniais nuo 15 iki 16 val.
Išrūpina pasus "no-argentino" ir pilietybės dokumentus, sutvarko šeimos, darbo (jubilación), nekilnojamo turto, pirkimo, pardavimo ir įvairių sutarčių teisinius reikalus, veda civilines ir baudžiamąsias bylas, išverčia ir patvirtina dokumentus.

KAS YRA STACHANOVIEČIS ?

Stachanoviečių Sovietų Sąjungoj yra laikomas tas, kuris važiuodamas dviračiu su užpakaliniu ratu užvažiuoja ant priekinio rato.

SURISO Į PEDA

Škotijoje berniukas nukrito į traktoriaus traukiamą rišamą mašiną. Laimingai — jis iškrito visiškai nesužalotas, surištas į avių pedą.

BUENOS AIRES — AVELLANEDA

● P. p. A. ir K. Naciai (Martinez) Ponia keturiasdešimties metų sukakties proga savo draugams gruodžio 24 d. surengė vaišes — asado. Prie vaišių stalo agr. A. Santaras sukakties proga pasakė sveikinimo kalbą, palinkėdamas visų vardu geriausios ateities. Visi svečiai sugiedojo "Ilgiausių metų". K. Naciai, Lietuvoje buvęs tarnautojas, tremties metais Vokietijoje išnaudodamas laiką išmoko siuvėjo amatą ir dabar labai gerai verčiasi. Svečių tarpe matėsi agr. A. Santaras su Ponia ir dukrelė, p. P. Mačiulis su šeima, p. K. Kundrotienė su sūnumi, p. L. Olsevičiūtė, p. J. Laucius, p. J. Januškevičius, p. Salvador ir kt.

● Gruodžio 30 d. Vienoje mirė Austrijos prezidentas dr. Karl Renner.

NAUJA S.L.A. 4-to SKYRIAUS VALDYBA

Susivienijimo Lietuvių Argentinoje 4-to skyriaus naujoji valdyba 1951 metams yra išrinkta sekanti:

Pirmininkas Juozas Každaila, c. San Pedro 3168, Vicepirmin. Juozas Treinauskas, c. Pepirj 1156, sekretorius Vincas Mužininkas, c. Carlos Berg 3005, išdininkas Albinas Rūkstelis, c. Pederera 3086, visi Buenos Aires.

● P. Baniulis, būdamas Lujane, nusipirko seneliams globoti organizacijos San Rafael loterijos bilietą ir Kalėdų proga jam nusiųpėjo laimė. Jis išlošė gražų ir patogų automobilį.

● E. ir J. Petroniai ir A. ir J. Sudniai, pasinaudodami Kalėdų atostogomis, išvažiavo į Kordobą ir apsistojo "Laiko" Garbės Leidėjo Kaz. Stankūno vasarnamy Villa del Dique.

**MASINŲ FABRIKAS
ŠALTAM METALO APDIRBIMUI**
Kniedžių, Varžtų ir Veržklių Fabrikas

Marca Registrada
Vladas Urbietis
MORON 3596
(Altura Pavón 3500)
T. E. 241-0116 LANUS

"ŽEMAITIJA"

J. ir A. Burokų vasarvietė Ibicuy salose, milžiniškoje Parana upėje suteikia vasarotojui visus patogumus, lietuvišką virtuvę ir mandagų patarnavimą. Rezervuokite kambarius pas Sr. Sanchez Penaud agent.
Florida 165 (Galeria Guemes) piso 5, esc. 529, T. E. 33-9584

LIETUVIŠKĀS KEDŽIŲ FABRIKAS

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams
Bronius Eidukonis
Savininkas
Salta 265, Sarandi. T. E. 22-5461

MIRGA - MARGA

PASAULYJE KASDIEN PRIAUGA 60.000 ŽMONIŲ

Mokslininkas J. Huxley tvirtina, kad prieš 6000 metų žemėje tebuvo apie 10 milijonų gyventojų. Praslinkus 2500 metų žmonių skaičius žemėje padvigubėjo. Laikotarpyje tarp 1000 ir 500 metų prieš Kristaus gimimą žemėje gyveno jau daugiau kaip 100 milijonų žmonių. XIX amžiaus pradžioje žmonių

ARGENTINOJE ATOSTOGAUJA KUNIGAI J. IR A. KARDAUSKAI

Š. m. sausio 6 d., pasinaudodami vasaros atostogomis, iš Čilės į Argentina atvyko kunigai Jonas ir Antanas Kardauskai. Kun. J. Kardauskas, buvęs Vilkiškio Katedros ir parapijos klebonas, prieš pusantrų metų Valparaiso vyskupo kvietimu iš Vokietijos yra nuvykęs Čilėn ir ten dirba vienoje čilėnų parapijoje. Kun. A. Kardauskas, buvęs Šakių parapijos vikaras, uolus "Laiko" bendradarbis ir platintojas, prieš 4 metus vykdamas iš Romos Čilėn, yra aplankęs mūsų koloniją. Dabar yra vienos Santiago bazilikos klebono pavaduotojas ir ten esančio nedidelio lietuvių būrelio kapelienas. Argentinoje svečiai mano pasilikti apie 3 savaites, susipažinti su lietuvių kolonijos veikimu ir pabuvoti savo tautiečių, kurių yra labai išsilgę, tarpe. Apisistojo pas T. T. Marijonus Avellanedoje.

"Laiko" Garbės Leidėjai p. p. U. ir P. Sakalauskai savo sūnaus gimimo metinį progą š. m. sausio 7 d. savo namuose Avellanedoje surengė savo artimiesiems bičiuliams jaukias vaišes. Malonių šeiminių svečių buvo p. J. Paliūkas su šeima, kun. P. Garšva M.I.C., p. K. Misiūnas, p. V. Račiūnas, p. J. Zubrickas ir kt.

"Laiko" rėmėjas p. J. Bucys-Bučinskas N. Metų valstybinėje loterijoje laimėjo didoką pinigų sumą.

PAIEŠKOJIMAS

Petras Bernotas iš Anglijos paieško savo giminių Antano Bernoto ir Petro Mukulio, gyv. Buenos Aires ar apylinkėse. Taip pat paieškomas Jonas Senkus. Turintieji apie juos žinių prašomi pranešti "Laiko" redakcijai.

EDUARDO C. IVOSKEVICH
Maestro Mayor de Obras
Perseverancia 4170. — Berisso

**DIDELIS
VIEŠBUTIS - VASARNAMIS
HOTEL ANITA**
Savininkas Mykolas Kekutė
Estación TEHA, Sierras de Córdoba
Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į
"LAIKO" Redakciją.

**ALEKSANDRO MINIAUSKO
SIUVYKLA "ALEJANDRO"**
Lietuviams nuolaidos
Julio Herrera y Obes 1519,
Tel. 9-49-59 Montevideo

Pigiajai parduodu
modernišką rankinę audimo mašiną (2 metrų platumo). Kreiptis: Andonaegui 2351, Dep. A., Villa Urquiza, Capital.

**VASAROS METU LIETUVIŠKOS
PAMALDOS MONTEVIDEO
MIESTE**

Įvyksta antraisiais mėnesio sekmadieniais 9.30 val. švenč. Jėzus ir Marijos Širdžių parapijos bažnyčioje, Posolo 4025.

**KULTŪROS ŽURNALO
"AIDAI"**
prenumeratoriai prašomi nedelsiant atsilyginti už šių metų prenumeratą. Galima įmokėti "LAIKO" Redakcijoje (metams \$ 50.—)

Šulnis ir Geigas
DIDELIS KEDŽIŲ FABRIKAS
Chile 765 Humberto I 1956
T. E. 20-9578 Avellaneda

KAS RAS PASLĖPTUS TURTUS ?

Vokietijos naciai, kurie buvo to krašto valdovai ne tik karo metu, bet dar keletą metų ir prieš karą, turėjo daug turto. Jie buvo aukso prisiplėšę iš visų užimtųjų Europos kraštų. Karui baigiantis, saugiausia vieta nuo nepaprastų bombardavimų buvo Austrija. Į ten subėgo didieji naciai su savo šeimomis ir su savo sugrobtais turtais. Į Fuschl pilį buvo persikėlus naciškosios Vokietijos užs. reikalų ministeris Ribentropas su visa savo ministerija. Gestapo viršininkas Kaitenbruneris buvo įsitaisęs Aussee. Į ten subėgo esesininkai, gėstapininkai ir kiti nacių agentai iš Balkanų ir Vidurio Europos. Vienų esesininkų suvežto aukso vertė skaičiuojama 200 milijonų markių, kaip yra paaiškėję Nuernbergo teisme. Kaitenbrunerio bute buvo rasta auksu ir brangenybėmis apkrauti ne tik stalai ir kėdės, bet net ant žemės pribarstyta. Taip pat ten buvo išvežta įvairių ministerijų ir valdžios įstaigų auksas bei svetimų valstybių pinigai. Bet tai buvo tik dalis tų turtų, kurie ten buvo išvežti ir kurie buvo rasti po karo. Daugumas aukso buvo spėta paslėpti. Slapti dokumentai, daug aukso ir brangenybių buvo sudėti į speciales dėžes ir paskandinti ežere. Užsienių reikalų ministerijos auksas bei svetima valiuta buvo užkasti žemėje netoli Fuschl pilies. Kai kuriems žandarams pavyko surasti po truputį aukso tai slėptuvėse, tai kalnų uolose, bet iš to dar nepaaiškėjo, kur yra dingę didžiuliai nacių turtai.

NAUJA STIKLO RŪŠIS

Jungtinėse Amerikos Valstybėse pradėtas gaminti nepaprastas stiklas. Iš jo gaminami toki ploni siūlai, kad 100 kilometrų ilgio gija lengvai sutelpa į riešuto kevalą. Iš šitokių stiklinių siūlų gaminama nepaprastai švelni, šilta ir nedegama vata ir įvairiausių rūšių audiniai, valty, neperšaujami drabužiai, nedūžtami langai automobiliams ir lėktuvams.

KADA DAUGIAU VARTOTI DRUSKOS

Mokslininkai patyrė, kad girtuoklių kūne yra permaža druskos. Todėl daugiau išgeriantiems alkoholinių gėrimų patariama vartoti daugiau valgomos druskos. Taip pat ir vasaros karščių metu, kada kūnas, dažniau ir daugiau prakaituoja, žmogaus organizmas reikalingas didesnį kiekio valgomos druskos.

HITLERIS SULYDINO 90.000 VARPŲ

Antrojo pasaulinio karo metu naciai konsfiskavo apie 130.000 bažnyčių varpų, iš kurių 90.000 spėjo sulydinti ginklams gaminti. Didelė varpų dauguma buvo nulieti iš bronzos. Kai kurių amžius siekė net 6 šimtmečius.

● Nepartartina maudytis atvirose vietose perkūnijos metu, nes vanduo gali perleisti netoliese trenkusio žaibo mirtiną srovę.

● 1950 metais Indijoje žemės ūkio gaminių buvo pagaminta net 70% daugiau, negu 1949 m.

Ibicuy salose, gražioje gamtoje, trijų upių santakoj (Tres Bocas Sagastume, Islas del Ibicuy) V. V. Nalivaikos yra moderniškai įrengtas vasarnamis

"LIETUVA"

Čia galima pasimaudyti, laiveliu paplaukioti, pameškerioti, įvairių medžių parko pavėsy grynū oru pakvėpuoti, ramiai pailsėti.
Smulkesnes žinias galima gauti ir rezervuoti kambarius: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Guemes) escritorio 529, piso 5. - T. E. 33-9584.

Vytauto Nalivaikos Pensionas "LIETUVA"

Ramybė, grynas oras, geras maistas, maudymosi, irklavimo ir žuvinimo pramogos.

Iš Buenos Aires stoties Perón išvykti traukiniu (5.20 val. ryto) į Campana, iš kur trečiad., šeštad. ir sekmad. išėina motorlaidis (lancha) "Galofre" kanalu San Fernando į Islas Ibicuy. Išlipsti prie Tres Bocas Sagastume.

DĖMESIO STATYBININKAMS IR NAMŲ SAVININKAMS!

Jeigu reikia sąžiningų ir gerai įvairius namų dažymo darbus atliekančių specialistų, kreipkis į **LIETUVIŠKĄ NAMŲ DAŽYMO BENDROVĘ**
Bendrovės vadovas — Vacl. Sviderskas: La Rioja 2239, Avellaneda; reikalų vedėjas — Bronius Paliulionis: Estados Unidos 5048. Šiokiomis dienomis darbo pasiūlymo reikalais laikinai kreiptis į "LAIKO" Redakciją, o sekmadieniais ir šventadieniais — tuoj po pamaldų lietuvių parapijos skaitykloje tiesiog į vadovą ar reikalų vedėją.

Daug sutauptysi, jei su aparatu "ENLU" cigaretes pats namie darysi (Marca Registrada)
Industria Argentina — Reg. Nac. de la Int. Nr. 340823
Su aparatu "ENLU" gaminamos cigaretes su filtru ir be filtro gerai, greitai ir pigiai.
Siunčiamas apdėtu mokesčiu.
Praneškite savo adresą ir aparatą gausite į namus.
KAINA: \$ 15.— su persiuntimu.
Adresas: E. Rohde, Juan Jaures 264, Malaver, FCNGBM, prov. Bs. Aires

**ALFONSO BARTASIŪNO
METALO LIEJYKLA "ZAPICAN"**
Bronce - Aleación - Aluminio - Trabajos estampados - Soldadura autogena
Zapican 2789 - Tel. 2-94-47, Montevideo

**COLIN M. CAMPBELL, Jr.
IMPORTACION - EXPORTACION**
San Martin 579 (Tucuman)
Buenos Aires
T. E. 31 - 3081

Liet. Pamaldos Rosario Lietuviams

Kas sekmadienį Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje, 10.15 val. Aukštumas: San-Martin 2900.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

U. L. K. DRAUGIJOS VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

Š. m. gruodžio 10 d. įvyko U. L. K. Dr-jos visuotinis narių susirinkimas. Tarp kitų einamųjų reikalų buvo renkama nauja 1951 metams valdyba. Nariai pageidavo, kad A. Brazys liktų toliau pirmininku, bet dėl tolimo atsakė jėgti į valdybą. Atsakė taip pat ir kai kurie kiti buvusios valdybos nariai. Labai apgailestaujama, kad A. Brazys atsisakė, nes, kiek žinoma, nuo pat Draugijos veikimo pradžios nebuvo taip pasiaukojusio pirmininko ir taip Dr-jos naudai ir jo gerovei veikusio valdybos. Bet A. Brazys pareiškė savo pasiryžimą dirbti ir toliau, kaip namo pirkimo komisijos pirmininkas.

Pereitų metų valdybos veikimo darbai štai ką rodo: Valdybai perėmus 1949 m. gruodžio mėn. draugijos vadovavimą, nerasta dr-jos inventoriaus bei kitų dabar esamų pagerinimų. Be senos skolos, dar rasta eilinių skolų viršijančių virš šimto urugv. pezu. Šiais metais, perduodant naujai valdybai pareigas, skolos sumažėjo virš trijų šimtų pezu, o eilinės skolos išlygintos ir dar palikta pinigų kasoje naujai valdybai. Naujai valdybai pareigų perdavimas buvo š. m. gruodžio 12 d. Dabar naują valdybą sudaro šie asmenys: pirmininkas J. Jazauskas, valdyba: M. Sveičiulis, K. Vilkas, P. Derenciūš, J. Ramonas, J. Kundrotas, Kl. Vydzius. Į naują revizijos komisiją įeina: A. Brazys, Vyt. Dorelis ir Ed. Jusys. Naujai valdybai linkime geriausios sėkmės sunkiame, patriotiniame ir garbingame darbe.

PADĖKA

U. L. K. Draugijos 1950 m. valdyba, baigdamą savo sunkias ir atsakomingas pareigas, reikią gilią padėką visiems nariams bei prijauciantiems lietuviams, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie šiais metais nuveiktų darbų.
Buv. pirmininkas Buv. sekretorius
Antanas-Brazys Vytautas Dorelis

Vyriškų ir moteriškų rūbų **SIUVYKLA**
Vacys ir Viktorija Andriuskevičiai
Posadas 1481.
Capital T. E. 42-8615

MINKŠTŲ KEDŽIŲ DIRBTUVĖ
Savininkai
Mikelionis ir Gelbuda
COSQUIN 5565
Villa Lugano Buenos Aires

Lietuviška Stiklo Įmonė
Gaminami ir parduodami gražiausio stiliaus stiklai restoranams, viešbučiams, klubams, kavinėms ir šeimoms pilnais sąstatais ir dalimis. Išnuomojami asadoms, piknikams ir dideliems pokyliams.
Savininkai
P. VIDŪNAS, A. MASIULIS, VL. PALAČIONIS
Centras:
Zavaleta 551, Capital. T. E. 61-8765
Skyrius:
Dr. Juan Madera 1694 — Capital T. E. 61-8690

Inž. JONAS ČEKANAUSKAS
Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas. Gaminama automotinėmis staklėmis
BRANDZEN 2555 T. E. 22-9264
AVELLANEDA T. E. Particular: 22, Avellaneda 7812

Jeį siuvėjas reikalingas, Būk taupus, ekonomingas:
Drąsiai ženkį pas NENIŠKĮ,
Negaišiuodamas nė biškį.
Siuva jis ir miesto frantams
Ir įtinka elegantams.
Nors pigiai paims siuvėjas,
Džiaugiesies, į svečius nuėjęs!

JUOZAS NENIŠKIS
DIDELIS ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS
CESPEDES 2485 (altura: Cabilo 1200)
Belgrano, Buenos Aires T. E. 73, Pampa 2916

MECHANINĖ DIRBTUVĖ
Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Inž. JONAS RAMANAUSKAS
ANATOLE FRANCE 390 T. E. 22-2034
SARANDI AVELLANEDA

MONTEVIDEO NAUJIENOS

● Dienraštis "El Dia" paskelbė vėl keletą savo bendradarbio C. Veraxo straipsnių, šį kartą apie bolševikų pasirošimus karui Baltijos srityje ir apie koncentracijos stovyklas Sibire.

● Laikraštis "Basta" įsidėjo keletą komunistinio teroro Lietuvoje paveikslų iš naujausios C. Veraxo knygos "Diez años de martirio".

● Save "ministru ir daktaru" vadinaš P. Š. viename laikraštyje paskelbė tariamos direktorijos memora n d u m a Jungt. Tautoms. Po tuo raštu padėti kažkokie A. Dangeruto ir M. Gintauto slapyvardžiai. Šį kartą "direktorijos" vieta nurodoma jau ne Šveicarija ar Prancūzija, kaip anksčiau, bet New Yorkas... Parsaitinėms kvailystėms, atrodo, nėra galo!

● Rinkimus Urugvajuje laimėjo Partido Colorado, Lietuvos interesams palanki partija. Kas būdinga, tai visiškai komunistų pralaimėjimas. Nors šiuos žodžius rašant dar nebuvo žinomi galutinai skaičiai, bet jau aišku, kad komunistai surinko tik apie 16,000 balsų, tai yra pusiau mažiau, kaip pereinuose rinkimuose. Į senatį jie negalės praveisti net nė vieno atstovo, o į parlamenta tik tris. Lietuvių komunistėlių ūpas irgi krito.

ELEKTROTECHNIKAS
Įveda elektrą į namus, įtaiso florescentinę šviesą, taiso įvairius elektrinius aparatus
JONAS KRUTAS
Catamarca 3335 Avellaneda

BALDŲ FABRIKAS
Gaminami visų rūšių ir stilių baldai
Aníanas Girdauskas
Savininkas
Hernandarias 1721, Buenos Aires

LIETUVIŠKA BALDŲ DIRBTUVĖ
Gaminami įvairių rūšių baldai valgomiesiems - miegamiesiems ir t. t.
Savininkas
Nikodemus Skrandzius
LUZURIAGA 750
Buenos Aires T. E. 21-2577

LIETUVIŠKA VALGYKLA RESTORANAS
Kazimieras Duda
Savininkas
Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus ir greitas patarnavimas
Pedro Mendoza 2117. T. E. 21-2952

TALLER MECANICO EN GENERAL
Taisomi visų rūšių automobiliai ir sunkvežimiai, sutvarkomi karboratoriai ir t. t. Darbas atliekamas sąžiningai ir garantuotai
J. Sudnius ir D. Reale
Entre Rios 1866, Capital T. E. 23-0903

BERISSO

DIDELĖ ŠVENTĖ PAS P. P. MIKELAIČIUS

Salomėjos Zekonytės ir Kosto Mikelaičių namuose š. m. gruodžio 23 d. buvo jų jauniausio sūnaus Alfredo Konstantino krikštynos. Krikšto apeigas vietos parapijos Maria Auxiliadora bažnyčioje atliko kun. dr. K. Černiauskas, o krikšto tėvais buvo Marija L. Bučytė ir Antanas Jaskūnas. Ta proga vaišingai šeiminkai surengė savo giminėms ir draugams iškilmingas vaišes — vakariene, kurioje dalyvavo šeiminko giminės ir krikšto motinos tėvai p. p. Bučiai bei p. p. Mekšėnai, vietinis klebenas kun. Ciucaro, kun. dr. K. Černiauskas, A. Jaskūnas su šeima, A. Mazūraitis, A. Jakštys su šeima, B. Aksiavičius su šeima, Trubila su šeima, B. Marcinkevičius su šeima, Bukauskas su šeima, St. Glemža su šeima, B. Marcinkevičius su šeima, K. Marcinkevičius su šeima (iš Ensenados), Košetų dvi šeimos, taip pat iš Buenos Aires šeiminko pusbroliu P. Sakalauskas su šeima, K. Deveikis-Pipiras su Ponia, J. Juška su šeima, J. Zubrickas, V. Račiūnas, Petrokas su šeima, Graibytė su pusbroliu ir daug argentiniečių šeimų. Iš viso vakarieneje dalyvavo 150 žmonių, ir vaišės praėjo lietuviškoje nuotaike bei lietuviškai dainai skambant.

Tenka pažymėti, kad p. K. Mikelaitis savo darbštumu ir sumanumu yra prasimušęs geresnėn padėtin ir užsitikrines laimingesnį rytojį. Dirbdamas kaip konstruktorius įvairiose vietose, jis pajėgė iš savo sutaupų pasistatyti gražų dviejų aukštų namą Habana 747 su visais moderniais įrengimais ir patogumais. Pati p. p. Mikelaičių šeima yra giliai lietuviška ir namuose visi kalba lietuviškai. Vyriausias sūnus Rikardas dalyvauja chore ir lietuviškoje vaidinimuose ir taip pat su savo jaunesniu broliu Luisitu abu mokosi muzikos akordeonu. Buvęs.

ELEKTROS INSTALACIJA
Namuose ir dirbtuvėse. Įvairių elektrinių prietaisų bei motorų taisymas
P. Mačernis
Isleta 3865 4 de Junio

PRITYRUSI MODISTĖ
Onutė Zupkienė
Gral. Aguilar 1253 Montevideo

Rudolfo Kureikio
LIETUVIŠKA KIRPYKLA
BRASIL 800 4 DE JUNIO
(priešais Lietuvių Salę)

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA "EUROPA"
Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilnių paruošimui
Jonas Motekūnas
Savininkas
Curupayti 230-32, Gerli, Avellaneda T. E. 241, Lanus 0933

M. Valantinas
Firmos WARREN S. Atstovas
Isleta 3643 — Valentin Alsina
Parduoda ant išsimokėjimo žibelines ir elektrines virtuves (cocinas), kambariams šildyti krosnis (estufas), šaldytuvus (heladeras), ventiliatorius ir kitus namų reikmenis.

Alfonso Bartasiūno
Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė
ZAPICAN 2789
Telefono: 23 7 48 Montevideo

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ
Didelis pasirinkimas
Juozas Kučinskas
Savininkas
Gral. Roca 700 Avellaneda

ROSARIO LIETUVIAI

Visiems Rosario lietuviams linkime gausios Kristaus palaimos Naujesiems 1951 metams!

Tėvai Marijonai
Kun. J. Grišans, M.I.C.
Kun. K. Vengras, M.I.C.
Kun. J. Duoba, M.I.C.
Rosariečiai gyvuoja

● Nelida Švarlytė gerai užbaigė pirmuosius komercijos mokslo metus.
● Diana Daugytė paviešėjusi 25 dienas pas Bs. Aires ir Avellanedos lietuvių sugrįžo į Rosario.
● Jonas Stačiauskas sėkmingai vargoininkauja per lietuviškas pamaldas.
● P. Zagreckas susižeidė ranką ir gydosi namuose savo motinos priežiūroje.
● Daugelis Swifto dirbančių lietuvių nadojasi savo metinėmis atostogomis. Vieni namuose ilsisi, kiti važiuoja kitur pasivažinėti.

KEDŽIŲ DIRBTUVĖ
M. Šlikas
PASAJE BLANDENGUES 3015
(altura H. Cortes 650)
Avellaneda

"LITUANIA"
BATŲ DIRBTUVĖ ir PARDUOTUVĖ
Taisomi ir gaminami įvairūs batai pagal užsakymą.
BRONIUS LESKAUSKAS
Defensa 1174 — Buenos Aires
T. E. 34-9091

ELEKTRINIS KEDŽIŲ FABRIKAS
Stiprios ir gražios įvairaus stiliaus kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams.
Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis
Pedernera 3253 — Buenos Aires
T. E. 91-4570

FOTO EMILIJA
Atliekami įvairūs foto darbai
Emilija Jasiukynienė
Savininkė
NOGOYA 2969
Villa del Parque T. E. 50-7319

KEDŽIŲ FABRIKAS
Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. - Didelis pasirinkimas.
Juozas Juška
Savininkas
R. GUTIERRES 1948
Avellaneda T. E. 22-5137

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo DIRBTUVĖ
Priima įvairius užsakymus
Aníanas Barzdzius
Savininkas
Av. Alvarez Jonte 1657
Buenos Aires T. E. 59-5248

ALMACEN ANTONIO BUNDINIS
CANNING 1706, CAPITAL
T. E. 72-4020
Lietuviams, perkantiems daugiau kaip už 50 pezu, daroma 10 % nuolaida.

V. Rasiūno Optika
Gral. Mariano Acha 876 - MORON
Darbo valandos: Penktadienį 16—18, šeštadienį 13—17 ir Sekm. 13—16 v.
Patogiausias susisiekimas col. 10 (iki klubo "Pomona")

"Lietuvos Aidai"
Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min.
Radio Mitre LR6
Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

KAS TOLIAU?

Jau nupirkta lietuviškajam centrai 3460 kvadratinį metrų žemės. Taigi, visur girdisi: kas bus toliau? Štai kas bus!... Pirmiausiai turime užbaigti darbą. Daugelis Rosario lietuvių yra prisidėję prie žemės pirkimo. Bet taip pat daugelis mūsų tautiečių prižadėjo ir dar neišpildė savo pažado: duoti savo auką. Taigi, kad jie savo pažadą išpildytų... Kiti dar nieko nepareiškė. Taigi, kad ir jie savo auka prisidėtų prie žemės skolų apmokėjimo... Ir tada? Tikimės, kad jau naujaisiais metais eisime prie naujos lietuviškos bažnyčios statymo fondo sudarymo. Jei visi Rosario lietuviai bendrai veiks, aukos, tai greitai bus galima prieti prie svarbių ir gerų pasekmių. Tad visi sparčiai į darbą!

CASA MUSKETAS
Oficialus atstovas radio aparatų
Victor y Marconi
★
Plokštelės
Pianai Sanabria 2790-92
Akordeonai Capital
Armonikos T. E. 50-5948

Pirmieilis Moterų Grožio Salonas
KIRPYKLA "LA RUBIA"
Savininkė:
Ona Kasparienė
SOLER 3441
Buenos Aires T. E. 79-2528

MODERNIŲ VITRINŲ IR KRAUTUVIŲ ĮRENGIMŲ FABRIKAS
Įvairaus dydžio lentynos ir baldai vaistinėms, baltinių krautuvėms, barams ir t. t.
Kazimieras Kaminskas
Trelles 1543-47
Altura Gaona 2400
T. E. 59-1918 Buenos Aires

FUNDICION PRADO
Fundición de Bronce Mecánico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados. Matrices de todas clases y para toda Industria
Eduardo Jusys
MOLINOS DE RAFFO 473
Telefono: 22 53 05 Montevideo

Jeigu nori pirkti arba parduoti **LOTA**
bet kokio dydžio ir bet kokioje vietoje, kreipkis į
Antonio Zidelis
J. A. ROCA 854
HURLINGHAM, FCNGSM

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė
Gaminami nauji ir taisomi seni batai
Savininkas
Juozas Šnipas
Cabilo 651
Villa Porvenir Avellaneda

ELEKTRINIS KEDŽIŲ FABRIKAS "LIT"
Didelis pasirinkimas. - Išpildomi įvairūs užsakymai. - Pristatome į visas miesto dalis.
Savininkas
Jonas Aukštikalnis
Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią šiai pramonės šakai Argentinoje
Posadas 23 Avellaneda
T. E. 20, Wilde 7831
(aukštuma Avenida Mitre 4500)

ČIUZINIŲ IR UZUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ
Parduodama bovėna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Kainos labai prieinamos.
Aníanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 933 - Buenos Aires
T. E. 60-2784

Modas Survila
ESMERALDA 823 T. E. 31-8446

Buenos Aires Avellaneda

KRIKŠTYNOS PAS INŽ. A. DIČIŲ

P. p. Antanina ir inž. Anatolius Dičiai gruodžio 25 d. per Kalėdas Aušros Vartų parapijos bažnyčioje pakrikštijo savo antrąją dukrelę Mariją-Zibutę. Krikšto apeigas atliko kun. dr. K. Černiauskas, o krikšto tėvais buvo p. Joana Gasevičiūtė-Krapovickienė ir inž. Jonas Ramanauskas. Krikšto vaišės įvyko p. p. Dičių namuose Quilmes, kuriose dalyvavo didelis būrys svečių, tarp kurių Lietuvių parapijos klebonas kun. J. J. Jakaitis, M.I.C., inž. P. Krapovickas su šeima, p. K. Gasevičius su šeima, p. Namikas su Ponia, p. P. Ožinskas, p. K. Norkus, p. V. Malela su šeima, p. A. Morkūnas, inž. L. Neimanis, p. V. Veselauskas su Ponia, p. A. Brazaitis su Ponia, p. Č. Buivydas, ir daug kitų tautybių svečių, ypač švedų. Inž. A. Dičius dirba vienoje švedų bendrovėje ir taip pat su kitais inžinieriais statybininkais stato ir įrengia namus. Savo darbu jau yra gerai užsirekomendavęs ir turi gerą pasitikėjimą.

A. A. EMILIJA TILIENĖ

1950 gruodžio 10 d. savo namuose (Lanus) po ilgos 7 mėnesių ligos pasimirė a. a. Emilija Tiliėnė. Vėlinė buvo kilusi iš Biržų miesto, turėjo 47 metus amžiaus. Į Argentina atvyko 1930 m., kur 1934 m. ištekėjo už Alfonso Tiliaus, žinomo dalytojo specialisto. Palikę giliai nuliūdusį vyrą, 14 metų sūnų Joną, brolių Joną Kvederavičių ir seserį Oną Bakutiene. Palaidota Sarandí kapuose. Iškilmingos pamaldos už

vėlinės vėlė bus sausio 10 d. 8.30 val. Visi giminės ir artimieji kviečiami dalyvauti šiose pamaldose, kurias užsakė Antanas Širvila.

ARGENTINOS LIETUVAITĖ ISLOŠE 250.000 PEZŲ

Jau virš dvidešimt metų Argentinoje gyvenanti lietuvė Kazimiera Tamosaitė prieš pat Kalėdas valstybinėje loterijoje laimėjo 250.000 pezų. Ji buvo pirkusi vieną dvidešimtą bilieto, kuris laimėjo pirmąją premiją (30.000.000 pezų). Kad jai pasitaikė laimė tiek pinigų išlošti — niekas nesistebė, tačiau visą Argentina nustebo nepaprastai Lietuvos dosnumas. Pusę išloštųjų pinigų ji tuojau atidavė savo darbo kolegai, su kuriuo per dvidešimt metų kartu susidėję pirkdavo loterijos bilietus ir kuris kaip tik šimet pirmą kartą visai nepirko bilieto, nesitikėdamas kada nors ką laimėti. To negana: 10.000 pezų ji paskyrė jaunuoliui Garcia, kuris jai laimėję bilietą nupirko Buenos Aires centre. Argentinos laikraščiai stambiom raidėm išdėdė iliustruotus straipsnius apie nepaprastai dosnią lietuvaitę: "Doshioji lietuvė, kuri atidavė pusę premijos darbo kolegai ir 10.000 jaunuoliui, kuris nupirko bilietą".

INŽ L. STASAITIS KELIASI I BUENOS AIRES

Tarp Brazilijos, Paragvajaus ir Urugvajaus esančioje Argentinos provincijoje Misiones, Posadas mieste gyvenęs tremtinys inž. L. Stasaitis su šeima 1951 metų pradžioje ruošiasi pasotviam persikelti į Buenos Aires. Šiuo metų baigia pradėtas statybas ir likviduoja nuosavą statybos įmonę. Persikėlimo tikslas — noras kartu su šeima įgyventi didelį Buenos Aires lietuvių kolonijoj, kur spiečiasi visas kultūrinis Argentinos lietuvių gyvenimas.

MARTINEZ BERSETCHE LANKĖSI REDAKCIJOJE

Gruodžio 17 d. didelis Urugvajaus lietuvių draugas ir žurnalistas Sr. Martinez Bersetche su Ponia ir pora palydovų lankėsi "LAIKO" redakcijoje. Apžiūrėjęs įspūdingą Avellanedo lietuvių centrą su įvairiomis įstaigomis, svečiams buvo suruoštas kuklus priėmimas, kurio metu jaukioji nuotakioj buvo pasikeista įvairiais įspūdingais ir pasiformuota bendrosios tarptautinės padėties ir Lietuvos laisvinimo temomis.

● Sausio 4 d. lėktavu į Buenos Aires atsikrėdo Ponia Laimutė Grauzinienė su dviem dukterimis. Sutvarkiusi įvairius reikalus mieste, dar tos pačios dienos vakarą traukiniu išvyko į Kordobą, kur praleis trumpas atostogas "Dainavos" ūkyje.

Regina Nijolė Grauzinytė, architektūros studentė Montevideo universitete.

KALĖDOS PR. RAMANAUSKO NAMUOSE

Kalėdų pirmą dieną "LAIKO" garbės leidėjo pramonininko Prano Ramanausko namuose buvo suruošti iškilmingi pietūs ir vakarienė artimiesiems bičiuliams, kultūrininkams ir visuomenininkams. Atitinkamas kalbas pasakė rašytojas "LAIKO" rėmėjas p. Matukas ir "LAIKO" red. dr. P. Brazys. Dalyvių tarpe matėsi Šv. Cecilijos choro vedėjas komp. V. Rymavičius, Argentinos lietuvių skautų vadas V. Lesniauskas, p. Noreikienė, pp. Paliulioniai, p. Morta Sartor su vyru, p. Vilutienė su sūnum, pp. Genė ir Vladas Macaiciai, Danutė Šabūnaitė, St. Rakauskas ir kt., jų tarpe gražaus jaunimo. Skambėjo dainos ir muzika. Jaunimas prisimanė gražių pokštų ir gyvųjų paveikslų.

PADĖKA

EGLUTES parengimas, siruoštas mūsų kolonijos vaikučiams, turėjo didelį pasisekimą ir suteikė daug džiaugsmo visiems. Už tai reikia padėkoti visiems, kuo nors prie jos surengimo prisidėjusiems: kun. V. Šimanskiui M.I.C. už giesmių pamokymą, muzikui V. Rymavičiui už paskambinimą programos metu, Vac. Sviderskui ir p. Bagdonui už prakartėles suruošimą, p. Jackevičienė už suvaidinimą Kalėdų Senelio, Tadiui Jackevičiui jun., Liucijai Paliulionytei ir Danutei Apanavičiutei už programos paruošimą ir parodytą didelį pasiaukojimą, pp. V. ir J. Jakubkams ir visiems kitiems, prisidėjusiems prie parengimo organizavimo bei tvarkos palaikymo. Ačiū ir vaikučiams, išpildžiusiems programą, ir jų tėveliams, atsilankiusiems į parengimą ir jį bet kuo parėmusiems.

Rengėjai.

● P. J. Grudzinskas per Kalėdas minėjo savo gimimo sukaktį ir ta proga surengė šaunias vaišes savo ir šeimos draugams, kurių nemažas būrys buvo susirinkęs jo gražuose namuose.

KALĖDŲ ŠVENTĖS AVELLANEDOJE

Kaip kiekvienais metais, taip ir šimet per Kūčias Buenos Aires'e buvo dideli karščiai. Lietuviuose jau seniai vyrąja išpūdis, kad kaip Lietuvoje "nėra" Kalėdų be šviežio sniego ir šalčio, taip Argentinoje — ne Kalėdos, jeigu netvanku ir nekaršta. Jau po pietų judėjimas žymiai aprimo, visi ruošėsi valgyti kūčias šeimoje prie plotkėle papuošto stalo. Bernelių mišios vidurnaktį buvo neprastai įspūdingos. Žmonės kaip paprastai netilpo bažnyčioje. Šv. Cecilijos choras, komp. V. Rymavičiui vadovaujant, visus kalėdiškai nuteikė kiekvienam lietuviui mielomis kalėdinėmis giesmėmis. Daugelis eidami namo kalbėjo:

— Tik atėjęs į bažnyčią pajutau, kad Kalėdos. Lietuviškos Kalėdos. Lietuviškos Kalėdų giesmės yra galingsnės už karštį ir švetimą aplinką. Ča — tikrosios Lietuvos tarsi koks kėmpelis.

DIDELIS TRIJŲ KARALIŲ JOMARKAS AVELLANEDOJE

Sausio 6 ir 7 dd. Lietuvių Aušros Vartų Parapijoje Avellanedoje įvyko didžiulis Trijų Karalių Jomarkas. Visus stebino jo puikus rengimas ir pramogos. Bet apie jo rengėjus ir kitką plačiau sekantį kartą, kai jau turėsime ir jo fotografijas.

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102 - Bs. Aires

"Laiko" Garbės Leidėjai

Sofija ir Samuel D. Accroca, Andrius Ališauskas ir Vladė Ališauskaitė Marenholcienė, Marija ir Juozas Ališauskai, Jonas Aukštikalnis, Elzė ir Antanas Barzdžiai, Marija ir Juozas Bendorinai, Moterų ir Mergaičių Dr. ja "Birutė", Emilija ir Antanas Braziai, Anele ir Kazimieras Burbai, JAUNŲJŲ "LAIKO" BIČIULIŲ BŪRELIS, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Kazimieras Čibiras, Vanda Čikstienė, Juozas Daugirdas, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfinas Geigaitis ir Juozas Šulnis, Danutė ir Jurgis Gilvydžiai, Laimutė Šlapelytė Grauzinienė ir Dr. Kazimieras Gražinis, Liet. Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministras P. Amerikai, Gyvojo Rožančiaus ir Labdros Dr. ja, Adelė ir Vincas Grigaičiai, kun. Stanislovas Grigaliūnas, Valerija ir Kazimieras Kaminskai, Ona Kasparienė, Adolfas Kaušinis, Paulina ir Bronius Leskauskai, Povilas Miliauskas, Juozas Musteikis, Andrius Naujokas, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Rosario Lietuvių Bendruomenė, Uršulė ir Pijus Sakalauskai, Marija ir Kazimieras Stankūnai, Marija ir Petras Santarai, Paulina ir Vladas Urbičiai, Augustinas Varškys.

NAUJIEJI "LAIKO" GARBĖS RĖMĖJAI

Apolinaras Sajus (Venecuela) 15 dolerių, K. J. Krušinskas (Jungtinės Amerikos Valstybės) 10 dolerių, inž. Antanas J. Rudis (JAV) 10 dolerių, Antonina Girdauskaitė (JAV) 10 dolerių. Visiems mieliesiems "LAIKO" Garbės Rėmėjams už žymias aukas, šventinius sveikinimus ir parodytas simpatijas "LAIKUI" Redakcija ir Administracija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

NAUJIEJI "LAIKO" RĖMĖJAI

Antanas Mikėlonis \$ 20, Julija Skaršauskaitė \$ 20, Juozas Gasiūnas \$ 10, Pijus Sakalauskas \$ 10, Marta de Sartor \$ 10, Juozas Zigmantavičius \$ 10, Paulius Daratėnas \$ 5, Vaclovas Rymavičius \$ 5, Juozas Vilutis \$ 5.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems "LAIKO" Rėmėjams Redakcija ir Administracija nuoširdžiai dėkoja. Anka lietuviškajai spaudai išsivijoje yra geriausias tikro patriotizmo įrodymas.

GRAŽI SEIMOS ŠVENTĖ

1950 m. gruodžio 31 d., N. Metų išvakarėse, p. p. Onos ir Jono Zurbų namuose, Villa Sastra, c. 11 y 16, Temperley, jų dukters 19-kos metų sukakties proga įvyko jaukios vaišės ir N. Metų sutikimas. Kadangi p. p. Zurbai neseniai baigė statyti gražų ir didelį namą, tai ta pačia proga buvo ir namo šventinimas. Šventinimo apeigas atliko kun. dr. K. Černiauskas, M.I.C. Tarp svečių, kurie praleido maloniai kelias valandas, matėsi kompoz. V. Rymavičius, p. J. Rymavičius su šeima, p. J. Šidlauskas su šeima, p. K. Šaudkulis su dukrele, K. Misiūnas ir daug kitų. P. Zurbai anksčiau kituose savo namuose turėjo maisto ir gėrimų parduotuvę, kurią pardavęs mano ateityje įsitaisyti krautuve.

"LAIKO" GARBĖS LEIDĖJOS VESTUVĖS

P. Vladė Ališauskaitė, kuri su savo tėveliu Andriumi Ališausku yra "Laiko" Garbės Leidėjai, N. Metų išvakarėse susituokė su Jurgiu Marenholcu. Moterystės sakramentą priėmė Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Pati jaunoji, svečia ir visos mergaitės palydovės buvo apsirengusios tautiškais drabužiais. Svečia buvo Ona Deveikienė ir svotas Andrius Marenholcas. Lietuvių Tautinio Ansamblio mergaitės ir vyrai sudarė ilgą eilę, visiškai pagal lietuviškus papročius, pamergių ir pabrolių. Po religinių apeigų bažnyčioje Lietuvių Salėje įvyko vestuvių vaišės, kuriose dalyvavo visas Tautinis Lietuvių Ansamblis ir jaunavedžių giminės bei draugai. Prie vaišių stalo matėsi jaunosios tėvelis A. Ališauskas, dėdės J. Ališauskas su Ponia ir K. Ališauskas su sūnumi, agr. A. Santaras su šeima, P. Santaras su Ponia, A. Marenholcas su šeima, N. Vijūnas su šeima, J. Ališauskas, Vl. Veseliauskas su Ponia, Dr. A. Zotovas su Ponia. "Laiko" Redaktorius dr. P. Brazys, kun. J. Margis, kun. P. Garšva, Norvaiša su šeima, A. Matulionis su šeima, A. Noreikienė ir daug kitų. Vestuvinė prota buvo tikrai lietuviška ir visi jautėsi lietuviškose vestuvėse dalyvaujant. Jaunavedžiai dabar apsigyveno Lanus Oeste. Reikia palinkėti jaunajai porai laimingo ir gero ateities gyvenimo.

LAIKAS

"EL TIEMPO" Semanario Lituanos
MENDOZA 2280, Avellaneda, Buenos Aires
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 318870

Director responsable: Pbro. Casimiro Vengras. T. E. 20-9027 — Redaguoja Redakcinė Kolegija. Vyr. Redaktorius: inž. P. Brazys. — Pinigus siųsti Administratoriui: Francisco Garšva. — KAINA: Argentinoje metams \$ 20, pusmečiui \$ 10.—, atskiras nr. \$ 1.—. Urugvajuje metams 4 Urugv. pezai. Kitur — metams 2 doleriai. Norint gauti "LAIKĄ" ORO PASTU, prie metinės prenumeratos reikia pridėti: Pietų Amerikoje 1 dolerį, kitur 3 dolerius.

LITUANIA MARTIR

Los lituanos que han logrado huir de su patria, han dado a conocer al mundo cuál es el destino de Lituania, otora libre y feliz. Sus partidos políticos, sus organizaciones culturales y gremiales, sus artistas, sus hombres de pensamiento, han proporcionado testimonios inobjectables y escalofrantes sobre el martirio inenarrable de este Nación de hombres tan dignos, tan pacíficos, tan buenos. Pero sólo unos pocos, muy pocos, han escuchado los clamores y los ayes de este pueblo en vía de total exterminación. Los más están sordos o escuchan las cosas tremendas que suceden en Lituania como si se tratara de un cuento narrado por una mente afiebrada, o como una cosa remota que jamás podrá ocurrir en su país.

Los que en los años 34, 35, 36 37 y 38 sufrimos la angustia de ver a tantos demócratas indiferentes ante el pujante avance de Hitler, hemos tenido que vivir una experiencia semejante a partir de 1945. Hoy como ayer, la misma pereza mental, la misma cobardía para mirar el peligro cara a cara, la misma fe de carbonero de que "eso" no nos puede ocurrir a nosotros. La insensibilidad moral y cívica y la falta de imaginación parecen signos de estos días oscuros.

Hermanos lituanos que me escucháis: Si la vida no es un loco azar, el cuento narrado por un idiota, como decía Shakespeare, vuestra crucifixión ha de terminar por abrirle los ojos al mundo sobre las espantosas tinieblas que inundarían la tierra, si Stalin realizara su sueño de dominación mundial. Vuestro drama es la prefiguración del drama total que aguarda al planeta, si terminaran por triunfar las hordas totalitarias, que prosiguen su avance gracias a la estupidez, la debilidad y la corrupción moral de quienes estamos llamados a ofrendar nuestra energía y nuestra sangre para detenerlas.

Victor Dotti

(Extracto de una disertación, propalada por Radio Carve, Montevideo, febrero 16 de 1950.)

● Juozas Baltušis, savo sūnaus Adolfo 15 metų proga 1950. XI. 24 suruošė pobūvį šeimos artimiesiems ir bičiuliams savo namuose, Villa Scasso. Svečių tarpe matėsi J. Vabolis, Lukaševičių šeima. Sr. Sanchez su žmona, Sabaliai, Mi-

čiulevičiai ir daug kitų. Turi du sūnus (12 ir 15 metų), kurie pažyzdingai auklėjami lietuviškoje dvasioje, domisi lietuvišku kolonijos gyvenimu ir namie gražiai kalba lietuviškai.

Gerb. Baltušių svečiai 1950.XI.24, Villa Scasso

● "Laiko" Garbės Leidėjas ir didelis rėmėjas pramonininkas Kaz. Šulnis su Ponia ir sūnum Juozuku gruodžio 21 d. išvyko į Mar del Plata praleisti atostogas ir pailsėti. Su jais kartu išvyko ir p. Marija Šulnytė, kuri laimingai yra perėjusi į paskutinąją gimnazijos klasę. Linkime gero poilsio.

● Klierikas Vytautas Palubinskas M. I. C. sausio 4 d. Argentinos laivu "Corrientes" išplaukė į Italiją, kur tęs teologijos mokslus popiežiškajame universitete "Angelicum". Jaunuolių į užjūris palydėjo jo tėvai, broliai, sesutės, giminės ir draugai. Iš uosto jį išleido Marijonų viršininkas Argentinoje kun. J. J. Jakaitis M. I. C., kun. P. Brazys M. I. C., švč. Sakramento parapijos klebonas, kun. V. Šimanski M. I. C., P. Gudelevičius M. I. C., p. Vl. Deveikis, klierikai Venckus, J. Stasiulevičius ir kt.

● Garsus dailininkas Jonas Rimša šiomis dienomis atvyko iš Bolivijos sostinės į Buenos Aires. Buvo apsistojęs "Lancaster" viešbutyje. Vasaros poilsiai vyksta į San Carlos de Bariloche — Argentinos šveicarija.

● Albina ir Henrikas Šimkūnai š. m. sausio 1 d. turėjo dukters Dianos krikštynas. Krikšto apeigas Aušros Vartų parapijos bažnyčioje atliko kun. dr. K. Černiauskas, M. I. C. Kūnais buvo pramonininkai Keturakiai. Atlikus krikštą, Susivienijimo patalpose įvyko dvigubą šventę: krikštynos ir vyresnės p. p. Šimkūnų dukrelės Elenos 18-kos metų sukakties bei gimnazijos baigimo minėjimas. Ta proga pas kvirusi ilgametį Susivienijimo pirmininką bei didelį visuomeninką susirinko didelis būrys jo šeimos draugų bei pažįstamų. Svečių buvo daugiau kaip 150, tarp kurių matėsi p. A. Geigas su šeima, dabartinis Susivienijimo pirm. St. Majauskas su

šeima, p. J. Kilius su Ponia, p. A. Gudynienė, J. Šilakis su Ponia, J. Baniulis su šeima, p. Gervė, p. Stalioraitis ir d. k.

● P. Katalina Čekanauskienė, "Laiko" Garbės Leidėja gruodžio mėnesį amerikiečių sanatorijoj Little Company of Mary turėjo operaciją, kuri laimingai pavyko ir ligonė jau baigia sveikti savo namuose. N. Metų išvakarėse pas p. p. K. ir J. Čekanauskus buvo susirinkę būrelis jų šeimos draugų aplankyti ligonės ir palinkėti laimingų Naujųjų Metų. Savo Garbės Leidėjai linkime greitai visiškai pasveikti.

● Naujųjų Metų išvakarėse, gruodžio 31 d., "Laiko" Garbės Leidėjas p. J. Čikštas savo vasarvietėje Ituzaingo savo artimiesiems ir draugams surengė jaukų N. Metų sutikimą. Malonių šeiminių svečių buvo p. p. Kaz. Deveikis - Pipiras su šeima, p. J. Aukštikalnis su šeima, p. B. Eidukonis su šeima ir k.

● "Laiko" Garbės Leidėjai p. p. Paulina ir Vladas Urbičiai jau visai baigia statyti antrąjį didžiulį fabriką Lanus ir neseniai Monte Grande miestelyje nusipirko labai gražų vasarnamį su trečiajū kvartalo dideliais medžiais apaugusios žemės. P. p. Urbičiai dabar apsigyveno savo naujajame name.

● Iškilmingos, pagal lietuviškus papročius, Kūčios gruodžio 24 d. buvo surengtos "Laiko" Garbės Leidėjo J. Aukštikalnio namuose. Vaišingi šeiminkai pramonininkai Aukštikalniai prie Kūčių stalo pasikvietė savo draugus ir gimines, tarp kurių buvo B. Eidukonis su šeima, Žilvytis su šeima, K. Kaminskas su šeima, J. Čikštas su šeima, J. Kučinskas su šeima ir k.

● J. Bendorinas, "Laiko" Garbės Leidėjas, N. Metų valstybinėje loterijoje išlošė nemažą pinigų sumą. Sveikiname.